૧.૧૨ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવ-દેવીઓની આરાધના- મંત્ર, જાપ, આરતી વગેરે.

શ્રી માણિભદ્રવીર

આજે જૈન ધર્મની અત્યંત ભાવભરી ભક્તિ કરવા દ્વારા મનુષ્યભવને સાર્થક કરી, જિનેશ્વર ભગવંતની નિર્મળઆરાધનાના પ્રભાવથી, જૈન શાસનનના અત્યંત અનુરાગથી દેવગતિમાં ઉત્પન્ન થયેલા એવા દેવો શાસનના અધિષ્ઠાયક દેવો તરીકે રક્ષા કરી રહેલ છે, તેમાં હાલ મુખ્ય ચાર દેવોની આરાધના વ્યાપકપણે થાય છે.

(૧) શ્રી માણિભદ્રવીર (૨) શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર, (૩) નાકોડા ભૈરવ અને (૪) ક્ષેત્રપાળદેવ,

૧) કોઈ પણ મંગળ કાર્યનો પ્રારંભ થાય ત્યારે તે ક્ષેત્રની રક્ષાની પ્રાર્થના સ્વરૂપ સૌપ્રથમ ક્ષેત્રપાળ દેવની સ્થાપના કરવામાં આવે છે. અને તે ક્ષેત્રમાં થતાં શુભ કાર્યોમાં વિઘ્ન ન થાય અને કાર્ય સરળતાથી પૂર્ણ થાય તેમ વિનંતી કરવા પૂર્વક તેઓશ્રીનું સ્થાપન થાય છે.

૨) શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર દેવની પૂજા-અર્ચનાનો અધિકાર પણ શાંતિસ્નાત્ર-અષ્ટોત્તરીમાં અષ્ટગંધથી કાંસાની થાળીમાં મંત્ર - આલેખન દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવે છે.

૩) શ્રી મણિભદ્રવીર તપાગચ્છના અધિષ્ઠાયક દેવ છે, જે દેવના ક્ષેત્રમાં રહીને સર્વ તપાગચ્છ સાધુ ભગવંતો મોક્ષમાર્ગની આરાધના કરે છે તે સહુને સહાયભૂત થવા દ્વારા શાસનની રક્ષા કરે છે.

૪) શ્રી નાકોડા ભૈરવ રાજસ્થાન-મેવાડમાં ખૂબ જ પ્રસિદ્ધ ઉપાસ્ય દેવ છે. તેઓશ્રી પણ સર્વ શાસનભક્તોને સહાય કરનારા છે.

દેવ-દેવીઓ અને માતાઓની ભક્તિ અર્થાત્ શક્તિપૂજા આ દેશમાં જ નહિ પણ વિશ્વની બધી પ્રજાઓમાં સર્વવ્યાપક છે. જૈનાગમોમાં શાસનનું રક્ષણ કરનાર શ્રી ચક્રેશ્વરીજી, પદ્માવતીજી આદિ છે તો શૈવોમાં ગિરજા, શાક્તોમાં કાલીથી કમલા, કૌલોમાં વજ્રેશ્વરી, ખ્રિસ્તીઓમાં મેરી, વૈદિકોમાં ગાયત્રી અને માંત્રિકોમાં મંત્રેશ્વરીની આરાધના થાય છે. ગ્રીક સાહિત્યમાં અરોરારૂપે, ઋગ્વેદમાં અદિતિ સ્વરૂપે, યજુર્વેદમાં શ્રી (લક્ષ્મી) સ્વરૂપમાં, કેનોપનિષદમાં માયારૂપે શક્તિનું નિરૂપણ છે. ભારતમાં નવરાત્રિમાં દુર્ગા, લક્ષ્મી અને સરસ્વતીની સાધના થતી જોવામાં આવે છે.

વીતરાગ શાસનમાં અધિષ્ઠાયક દેવ-દેવીઓનું મહત્ત્વ ખૂબ જ નોંધપાત્ર છે. તીર્થંકર દેવોની ઉપસ્થિતિમાં તીર્થ-સ્થાપના વખતે જ ગણધર ભગવંતોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે. આથી અધિષ્ઠાયક દેવ-દેવીઓ સ્વયં હાજર થાય છે. ત્યારે ગણધર ભગવંતોને શાસન સોંપવામાં આવે છે અને સહાયક રૂપે, ચિંતામણિ રત્ન સમાન અધિષ્ઠાયક દેવ-દેવીઓ અખંડપણે પ્રભુશાસનની સુંદર સેવા બજાવે છે.

તીર્થંકર ભગવાન જ્યારે વિચરતા હતા ત્યારે ગણધરો, આચાર્યો અને ચૌદ પૂર્વધરો ઘણા જ શક્તિમાન અને સમર્થ હતા. ત્યારે દેવ-દેવીઓની સહાયતા બહુલતયા તેમને લેવી ન પડતી. શ્રી શાસનદેવ-દેવીઓ સ્વયં સેવાભક્તિથી પરમાત્માના સાન્નિધ્યમાં રહેતાં હતાં.

શ્રી જિનશાસનમાં સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવ-દેવીઓનું સ્થાન અને તેઓની સ્થાપના એ કોઈ સ્વાર્થાંધ લેભાગુતત્ત્વોથી શરૂ કરાયેલી કુપ્રથા નથી પરંતુ અનંતાનંત પરમ તાર દેવાધિદેવથી થયેલી સુપ્રણાલિકા છે.

જૈન દર્શનમાં શ્રી સિદ્ધચક્રજી મહાપૂજન એ પ્રાચીન પૂજન છે, જૈન શાસન માટે સાર છે. પ્રાણ છે. આ સિદ્ધચક્રમાં રહેલાં દેવ-દેવીઓ, અઢાર અધિષ્ઠાયક દેવો, આઠ જયાદિ દેવીઓ, સોળ વિદ્યાદેવીઓ, ચોવીસ યક્ષ, ચોવીશ યક્ષિણીઓ, ચાર દ્વારપાલ, ચાર વીરદેવો, દસ દિક્પાલ દેવો, નવ ગ્રહ અને નવ નિધિનાં સ્થાન આવેલાં છે.

પ્રાચીન સમયમાં જૈન મંત્રસાધકો શ્રી, હ્રી, ધૃતિ, કીર્તિ, બુદ્ધિ અને લક્ષ્મી એમ છ દેવીઓની સાધના કરતા હતા. જૈન તંત્રસાધકો સોળ વિદ્યાદેવીઓ તથા તીર્થંકરોનાં શાસનદેવ-દેવીઓની સાધના કરતા મળ્યા છે. આ સાધનાથી અનેક પ્રકારથી અનેક પ્રકારની સિદ્ધિઓ સાંપડે છે.

દેવ-દેવીઓ મુખ્યત્વે ધર્મશાસનના અને આરાધકોનાં વિઘ્નો – ઉપસર્ગો શાંત કરવાનું અને જનકલ્યાણનું કાર્ય કરે છે. ભક્તોને તેઓ વરદાન આપે છે, ઘેરઘેર જૈનશાસનનો પ્રભાવ વિસ્તારે છે. તામસિકતાનો નાશ કરે છે અને કીર્તિ, સિદ્ધિની સ્થાપના કરે છે. જૈન ધર્મનાં દેવ-દેવીઓ સાત્ત્વિક, સૌમ્ય અને અહિંસક છે.

ઈન્દ્ર માણિભદ્રજીનું શરીર શ્યામ વર્ણની ઝાંયવાળું અને ચાર ભુજાયુક્ત છે. વરાહનું સ્વરૂપ ધરાવતું મુખ જિનેન્દ્ર પરમાત્માની જમણી ભુજા તરફ સદા રહેતું હોય છે. તેમનાં હાથ, પગ, મુખ, નાસિકા, હોઠ અને જીભ માનોન્માનયુક્ત મનોહર છે. અને દર્શનાર્થીઓને અતિ પ્રિય લાગે છે. તેમનો વર્ણ રક્ત છે. મસ્તક પર મહાતેજસ્વી માણેક આદિ દિવ્યરત્નોથી જડિત સુવર્ણમય મુકુટ ધારણ કરેલ છે. અંગ-ઉપાંગ દિવ્ય રત્નોથી જડિત વિવિધ પ્રકારનાં આકર્ષક આભૂષણોથી વિભૂષિત છે. તેમના હાથમાં ત્રિશૂલ, ડમરુ, મુદ્ગર, અંકુશ, નાગપાશ, રત્નમાળા આદિ આયુધો છે. વાહન તરીકે સાત સૂંઢવાળો ઐરાવત ગજરાજ છે. ઐરાવતનું અંગ દિવ્યરત્નજડિત સુવર્ણના અનેક પ્રકારના અલંકારોથી અલંકૃત છે. પરમ તારક શ્રી આદીશ્વર પરમાત્મા સદા સ્મૃતિપટ પર રહે તે માટે જિનાલય આકારની રાયણવૃક્ષની શાખા ધારણ કરી છે. મણિભદ્ર વીર ચોસઠ યોગિની, બાવન વીર અને વીસ હજાર સામાનિક દેવો તેમ જ કાળા, ગોરા અને બટુક ભૈરવ આદિ દેવોના તે સ્વામી છે. નવ હજાર ઐરાવત જેટલું એમનામાં બળ છે.

સ્વયં મણિભદ્રજી ઈન્દ્રમહારાજના કથન મુજબ તેમનાં ત્રણ મુખ્ય સ્થાનો (૧) ઉજ્જયિની નગરીમાં તેઓશ્રીનો જન્મ થયો હોવાથી ક્ષિપ્રા નદીને કિનારે તેમનું મસ્તક પૂજાય છે. (૨) ઉત્તર ગુજરાતમાં વીજાપુર સમીપ આવેલ આગલોડ ગામમાં તેઓનું ધડ પુજાય છે. (૩) સિદ્ધપુરના પાસેના મગરવાડા મુકામે તેઓની પિંડિ પૂજાય છે.

શ્રી માણિભદ્રવીરનું સ્વરૂપ

શ્રી મણિભદ્રવીરે પૂ. આચાર્ય શ્રી હેમવિમલસૂરિની સમક્ષ પોતાના સ્વરૂપનું વર્ણન આ પ્રમાણે કર્યું છે:-

"હું ઈન્દ્રદેવ થયો છું. મારો શ્યામ વર્ણ છે. અજમુખ (તુદિલ) મનોહર, પ્રિયદર્શન, માનોન્માન સહિત- પગ, નાક,નખ, જીભ અને હોઠ લાલ રંગનાં છે. લાલ અને તેજસ્વી મુગટ મેં ધાર્યો છે. જાત-જાતના અલંકારો મેં પહેર્યા છે. રાયણવૃક્ષની શાખા મંદિરના આકારની મુખ પર ધારણ કરી છે. તે ઉપર સિદ્ધાચલના મંદિરની દેરી છે. અને તેમાં આદીશ્વર ભગવાનનું ચિહ્ન છે, જેથી મારી આંખની સ્થિર દૃષ્ટિ શ્રી આદીશ્વર ભગવાન ઉપર રહે. છ ભુજાઓ છે. ત્રિશુલ, ડમરૂ, મુદ્ગલ, અંકુશ અને નાગ ધારણ કર્યા છે. ઐરાવત હાથી મારું વાહન છે. અને હું ૬૪ જોગણી અને ૫૨ (બાવન) વીરોનો અધિપતિ બન્યો છું. વીસ હજાર મારા સામાનિક દેવતાઓ છે. એ બધી જ રિદ્ધિ સિદ્ધિ પૂજ્ય ગુરુમહારાજની કૃપાથી અહિંસા-સંયમ-તપ-વ્રતના પાલનના અલૌકિક ફલસ્વરૂપે છે. અને ગુરુમહારાજની કૃપાથી અવશ્ય મારો મોક્ષ થશે. ગુરુ મહારાજના ઉપકારનું સ્મરણ કરતો હું માણિભદ્રદેવ મગરવાડા ગામની નજીકમાં તેમની સમક્ષ ઊભો છું"

શ્રી માણિભદ્રદેવની સ્તુતિ

ધારેલુ સહુ કાર સિદ્ધ કરવા, છો દેવ સાચા તમે,
ને વિઘ્નો વિનાશ કરવા, છો શક્તિશાળી તમે,
સેવે જે ચરણો ખરા હૃદયથી, તેને ઉપાધિ નથી,
એવા શ્રી માણિભદ્રદેવ, તમને વંદુ ઘણા ભાવથી.

(૨)

દેવા સુખ સમસ્ત જગ ને જે છે સદા જાગતા,
સેવાના કરનારા પલકમાં, કષ્ટો બધા કાપતા,
સિદ્ધિ સર્વે મળે અને ભય ટળે, આપે સદા સન્મતિ,
એવા શ્રી માણિભદ્ર દેવ નમતાં, આનંદ થાયે અતિ.

શ્રી માણિભદ્રનો છંદ

સરસ વચન દ્યો સરસ્વતી, પૂજું ગુરુ કે પાય;
ગુણ માણિક્યના ગાવતાં, સેવકને સુખ થાય. ૧.
માણિભદ્રને પામીયો, સુરતરૂ જેવો સામ;
રોગશોક દૂરે હરે, નમો ચરણ શિર નામ. ૨.
તું પારસ તું પોરસો, કામકુંભ સુખકાર;
સાહેબ વરદાઈ સદા, આતમનો આધાર. ૩.
તુંહિ ચિંતામણિ રતન, ચિત્રાવેલ વિચાર;
માણિક સાહેબ માહરા, દોલતરો દાતાર. ૪.
દેવ ઘણા દુનિયા નમે, સુણતા કરે સન્માન;
માણિભદ્ર મહોટો મરદ, દીપે દેવ વિમાન. ૫.

શ્રી માણિભદ્રજીના વિવિધ મંત્રો

૧. મોતીઝરા માટેનો મંત્ર –

ૐ ઐં હ્રીઁ શ્રીઁ ક્લીં નવપદ હ્રીઁ શ્રી માણિભદ્રાય નમ:

આ મંત્રનો નિરંતર જાપ ૧૦૦૮વાર કરવાથી તથા ૐ શ્રીઁ ક્લીઁ માણિભદ્રાય સ્વાહા

આ મંત્રથી ૧૦૮ વખત પંચામૃતનો હોમ કરવાથી તથા શ્રી મણિભદ્રજીનું યંત્ર ગળે બાંધવાથી મોતીઝરો મટી જાય છે.

૨. **માણિભદ્રજીની સાધનાનો મંત્ર –**

ૐ હ્રીઁ શ્રીં ભગવતે શ્રી માણિભદ્રાય હ્રીઁ શ્રી કણ કણ ક્લીં ફણ ફટ્ ફટ્ સ્વાહા

વિધિ – ગુરુવારના દિવસે ભૂમિ પવિત્ર કરી, લાલ વસ્ત્ર, લાલ માલાથી, પૂર્વદિશા તરફ બેસીને (૧૦૦૮) જાપ કરવો. ૧૦૮ વાર પંચામૃત હોમ કરવો. લાલ માળા પ્રવાલથી લેવી અને દરરોજ વિજય મુહૂર્તે ગણવી. માલા ૨૧ – એકવીશ દિવસ સુધી દરરોજ ગણવી. પછી ૨૧ – એકવીશમાં દિવસે પંચામૃત હોમ કરવો. તે હોમ કરતાં મધ્યાહ્ન વખતે શ્વેતરૂપે માણિભદ્ર આવે તે વખતે કહેવું કે "હું માંગુ તે આપો." તે વાચા આપે, જે સિદ્ધ વચનથી બાંધી લઈને પછી મનમાં જે વસ્તુ ધારીએ તે લાવી આપે. સત્યમેવ. હોમ. દૂધ, દહી, ઘી, શ્રીફલ (ટોપરું) તથા મધ– એ પંચામૃતનો હોમ કરવો.

jainuniversity.org

૩. **શુભાશુભ જાણવાનો મંત્ર –**

ૐ ક્લીં ક્લીં ક્લીં માણિભદ્ર ચેટકાય સર્વસિદ્ધિકરાય મમ સ્વપ્ને અમુકં દર્શય દર્શય સ્વાહા

વિધિ : આંબાનો એક પાટલો સન્મુખ મુકી, તેના ઉપર ચોખાનો સાથિયો કાઢી, સાથિયા ઉપર શ્રીફલ તથા નૈવૈદ્ય મૂકવું. પૂર્વ દિશા અથવા ઉત્તર દિશા સન્મુખ માણિભદ્રની છબી મૂકી આસન ઉપર બેસીને જાપ – રાત્રિના ૯ વાગ્યા પછી અજવાળિયા (શુક્લપક્ષ) પખવાડિયાના પહેલા ગુરુવારના દિવસથી શરૂકરવો. જેમ બને તેમ વધારેમાં વધારે થાય એટલા જાપ કરવાં, દરરોજ ૧૧–અગિયાર માળા ગણવી. ૭ – સાત દિવસ મગનાં આયંબિલ કરવાં, ધૂપ અને દીવો અખંડ ચાલુ રાખવા, લાલ કરેણનું ફૂલ ચઢાવવું. આયંબિલની રસોઈ પુરુષના હાથની બનાવેલી હોવી જોઈએ, એ બાબતનું ખાસ લક્ષ રાખવું.

પ્રથમ સવા લાખ– ૧૨૫૦૦૦ જાપ કરવા, બધાયે જાપ બનતાં સુધી રાત્રિના કરવા અને ન બની શકે તો દિવસે પણ જાપ ચાલુ રાખવા. ચોથા દિવસે મણિભદ્રજી મનુષ્યરૂપે આવી પ્રત્યક્ષ દર્શન આપે, જે જોઈએ તે માગ એમ કહે. કામ પડે ત્યારે રાત્રે એક માલા ગણી સૂઈ રહેવું. માળા ગણીને સૂતા પછી બોલવું નહિ. સ્ત્રીનો સંગ તજી દેવો.

૪. **શુભાશુભ જાણવાનો મંત્ર –**

ૐ ૠઁ હ્રીઁ ક્લીં ક્ષ્રી ક્ષ્રીં ક્ષ્રી બ્લૂઁ હ્રૂઁ હ્રીઁ (દ્રાઁ દ્રીં) ૐ નમો ભગવતે મણિભદ્રાય ક્ષેત્રપાલાય કર્દમરૂપાય ચતુર્ભુજાય જિનશાસનભક્તાય હિલિ હિલિ મિલિ મિલિ કિલિ કિલિ યક્ષુર્મયાય સ્વાહા.

વિધિ : રાતા સિંદૂરના પૂતળાની સ્થાપના કરવી, રાતી કરેણનાં ફૂલ લાવીને દિન ૧૫ પંદરમાં ૨૭૦૦૦ – સત્તાવીશ હજાર જાપ કરવા. લોબાનનો ધૂપ કરવો, ઘીનો દીપક કરવો, રાતી માળાથી ગણવું. લાપશી શેર ૧।, ઘૂઘરી શેર ૧।, વડા શેર ૧।, તથા તલવટ શેર ૧। સન્મુખ મૂકવાં.

હોમવિધિ : દશાંશ ૨૭૦૦ – સત્તાવીશો આહુતિ દેવી. ગૂગળ ૧, કરેણના ફૂલ ૨, ઘી ૩, ચોખા ૪, અને દૂધ ૫ આ પંચામૃતનો હોમ કરવાથી દેવ પ્રત્યક્ષ થાય. જાપની શરૂઆત રવિવારના દિવસથી કરવાનું ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું. પછી નિરંતર ૧૦૮ એકસો આઠ વાર આ મંત્ર ગણવો. મનમાં જે વસ્તુનો વિચાર કર્યો હોય તેનો જવાબ સ્વપ્નમાં આપે.

૫. શ્રી મણિભદ્રજીને પ્રત્યક્ષ કરવાનો મંત્ર –

ૐ આઁ ક્રોઁ હ્રાઁ હ્રીઁ (દ્રાઁ દ્રી) ક્ષ્વીં ક્ષ્વીં ક્લીઁ બ્લૂઁ ઐં હ્સૌં ૐ નમો ભગવતે મણિભદ્રાય ક્ષેત્રપાલાય કૃષ્ણવર્ણાય ચતુર્ભુજાય જિનશાસનભક્તાય હિલિ હિલિ મિલિ મિલિ કિલિ કિલિ ચક્ષુર્મયાય સ્વાહા.

વિધિ : આ પ્રમાણેના માણિભદ્ર ક્ષેત્રપાલના મંત્રનો ઓછામાં ઓછો ૧૦૦૦૦ – દશ હજાર જાપ કરવો અને દશાંશ હોમ કરવાથી મંત્ર સિદ્ધ થાય છે. એક લાખ જાપ કરવાથી અને તેનો દશાંશ ૧૦૦૦૦ – દશ હજાર હોમ કરવાથી શ્રી મણિભદ્ર પ્રત્યક્ષ થાય છે.

શ્રી મણિભદ્ર વીરની આરાધનાના અન્ય મંત્રો

jainuniversity.org

(પ્રત્યેક મંત્રની પૂર્વે ૧૦ નવકારનું સ્મરણ કરવું)

૧. ૐ અસિઆઉસા નમઃ શ્રી માણિભદ્ર દિશતુ મમ સદા સર્વે કાર્યેષુ સિદ્ધિમ્.

૨. ૐ હ્રીઁ શ્રી ક્લીં બ્લીં ક્રૌ શ્રી માણિભદ્રવીરાય ચતુર્ભુજાય હસ્તિવાહનાય, મમ કામાર્થસિદ્ધિં કુરુ કુરુ સ્વાહા.

૩. શ્રી માણિભદ્રદેવ અષઃ ફલતુ.

૪. ૐ નમો ભગવતે માણિભદ્રાય ક્ષેત્રપાલાય કૃષ્ણરૂપાય ચતુર્ભુજાય
જિનશાસન ભક્તાય, નવનાગસહસ્રબલાય, કિંનર, કિંપુરુષ ગંધર્વ
યક્ષ, રાક્ષસ, ભૂત, પ્રેત, પિશાચ, સર્વ શાકિનીનાં નિગ્રહ કુરુ કુરુ સ્વાહા માં રક્ષ રક્ષ સ્વાહા

૫. ૐ ક્લીં ક્લીં ક્લીં માણિભદ્ર ચેટકાય સિદ્ધિકરાય મમ સ્વપ્ને અમુકં દર્શય દર્શય સ્વાહા.

૬. ૐ હ્રીઁ માણિભદ્ર ચેટકાય રૂદ્રાય મમ અન્તરાત્મને આગન્તુકસર્વસૃષ્ટિ દર્શય દર્શય સ્વાહા.

૭. ૐ હ્રીઁ શ્રી માણિભદ્રાય પૂર્ણભદ્રાય દઃ દઃ હ્રીઁ સઃ સઃ સ્વાહા.

શ્રી મણિભદ્ર દેવની આરતી

રૂમઝુમ રૂમઝુમ કરૂ આરતી માણિભદ્ર સાહેબ તોરી,
સબલ વિઘન કા નાશ કરી, ઈચ્છા પૂરી સાહેબ તું મેરી
મસ્તક તુમારે મુગટ બિરાજે, જિનમંદર શોભા ભારી
પાય ઘુંઘરૂં રૂમઝુમ બાજે, જિનમંદર શોભા ભારી
પહેલે હાથમેં ગદા બિરાજે, દુસરે હાથ ડમરૂ,
તીસરે હાથ ત્રિશુળ બિરાજે, ચોથે હાથ ઘુંઘરૂં,
ખીચડી ભાત ને રોટી, લાપસી પુરણકી પોળી,
અમૃત સાથ લેઉ મીસરી, ખીર ખાંડને ઘણથોલી,
ખાજાં, લાડુ, દહીવડાં ને પાપડ ને પુરી,
ઘેબર માટે સેવ સવાલા, બદામ પીસ્તા ચારોળી,
શ્યામ સુંદર યું કર બોલે, સુણો માણિભદ્ર સ્વામી,
તુમારે ચરણકી સેવા શોભે હો મુજને સાજે નામી.

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીરદેવ

શ્રી ઘંટાકર્ણવીરને જૈનો, હિંદુઓ અને અન્ય સર્વ ધર્મવાળા માને છે અને પૂજે છે. તે જાગૃત અને પ્રભાવશાળી છે. તેમના સંબંધી અનેક ચમત્કારો થાય છે અને ઘણા લોકોએ તેનો જાત અનુભવ કરેલો છે.

ઘંટાકર્ણ વીરની મૂર્તિની વિ.સ. ૧૯૭૫ના માગસર સુદ ૬ રવિયોગમાં જૈનાચાર્ય શ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરિએ મહુડી ગામમાં સંઘના આગ્રહથી પ્રતિષ્ઠા કરીને સ્થાપના કરી.

તે પહેલા કોઈ ઠેકાણે ઘંટાકર્ણવીરની મૂર્તિ નહોતી અને ઘંટાકર્ણવીરનાં યંત્રો પણ ન હતાં. ઘંટાકર્ણવીરનાં ત્રણ કલ્પો સુરત, અમદાવાદ અને પાટણના જ્ઞાનભંડારોમાં હસ્તલિખિતપ્રતોમાં લખેલા મળે છે. (છપાઈ પણ ગયા છે) તે કલ્પો જાપ કરવાની વિધિ અને યંત્રો કેવી રીતે બનાવવાં? તે બતાવેલ છે અને તેથી શું ફળ મળે તે પણ બતાવેલ છે. નેપાલના એક મંદીરની દિવાલ પર ઘંટાકર્ણ યંત્ર ઉપલબ્ધ હતો એમ શ્રી પાદરાકર "યોગનિષ્ટ આ. બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વર" ગ્રંથ પૃષ્ઠ ૧૦૪માં લખે છે.

સાક્ષાત્કાર

ગુરુદેવ પાદરામાં હતા ત્યારે તેમણે ત્રણ દિવસના પદ્માસનવાળા ઉત્તરસાધકની શોધ કરવા માંડી હતી. તે ઉત્તરસાધક સંયમી અને ત્રણ અન્ન-જળ વિના અંગો હલાવ્યા વિના ત્રણે દિવસ આસન મારી સાધકને સહાયભૂત થાય. આ માટે તેમણે આ સાહિત્યસર્જનના લેખકને પસંદ કર્યો.

અંતે સાત વર્ષ સુધી આસનોની તાલીમ આપી તૈયાર કર્યો અને પછી પોતે પાદરામાં શાંતિનાથ ભગવાનના મોટા દેરાસરમાં, મોટા ભોયરામાં આસો વદી ૧૩ના ચાર વાગે ઉત્તરસાધક સાથે બેસી ગયા.

અમાસની પાછલી રાત્રે મંત્રસિદ્ધિનાં ત્રણ દિવસ પૈકીનું એકજ દિગ્દર્શન થતાં મંત્રસિદ્ધિ મનાય છે. તે ત્રણે દિવસ થયા છતાં ગુરુદેવ ધ્યાનમગ્ન જ રહ્યા. (પાછળથી જણાયું કે તેમનો સંકલ્પ શ્રી ઘંટાકર્ણવીરનાં સાક્ષાત્ દર્શનનો હતો.) એવામાં વેદિકામાંથી એક પ્રચંડ મહાપુરૂષ ધનુષ અને બાણ સહિત ધીમે ધીમે ઉંચે આવવા લાગ્યો. કાનમાં કુંડળ, માથે મુકુટ, હાથમાં ધનુષબાણ અને કચ્છસહિત પ્રગટ થયેલ આ પુરૂષ તે સાક્ષાત્ ઘંટાકર્ણવીર હતા. ગુરુજીએ મૂર્તિના ખૂબજ ભાવપૂર્વક ધ્યાનથી દર્શન કર્યા.

ત્યારબાદ થોડાક જ સમયમાં મૂર્તિ અદશ્ય થઈ અને ગુરુજી ઉપાશ્રયમાં ગયા અને ત્યાં તેમણે ચોકવડે એક દિવાલપર વીરની ઉંચાઇ જે પ્રમાણે હતી તેટલીજ ઉંચાઈની આકૃતિ દોરી અને બીજા દિવસે મિસ્રીને બોલાવીને પ્રતિમા બનાવડાવી. અને ખૂબ જ ભાવ પૂર્વક અને ચમત્કારો સાથે તેમણે તે મૂર્તિ મધુપુરી - મહુડીમાં પ્રતિષ્ઠિત કરી. તેની સાથે એક મોટો ઘંટ પણ મંત્રિત કરી ત્યાં પ્રતિષ્ઠિત કર્યો. આજે પણ તે ત્યાં વિરાજિત છે. હજારો ભાવિકો ત્યાં દર્શને આવે છે અને સુખડી ધરાવે છે.

ઘંટાકર્ણ વીરનું વર્ણન ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે છે પરંતુ ધુમાસણ ગામના વીરના અનન્યભક્ત શ્રી શીવલાલભાઈએ કાવ્યમાં આ પ્રમાણે વર્ણવેલ છે.

મધુપુરીમાં મુરતી દીઠી એક જ વીર તમારી; માથે મુકુટ કાને કુંડળ ઝમકે ઝાકઝમારી ૧.
હાથમાં ધનુષબાણ સોહે, ઉભા છો તીર તાણી; સર્વદેવમાં શક્તિમાન છો, એવી વાતમેં જાણી ૨.
વજ કછોટો મારી ઉભા, કેડે ઢાલજ સોહે; તુજ મુરતિને નિરખી, મનુષ્ય મનડાં મોહે ૩.
અંતરીક્ષથી આપ આવીયા, મહિમા વાધ્યો ભારી; મધુપુરીમાં સ્થાપના કીધી, બુદ્ધિસાગરસૂરી ૪.
સુખસાગરજી તણા શિષ્ય એ અમર નામના કીધી; જગમાંહી જેણે જીવી જાણ્યું, સ્વર્ગ વાટડી લીધી ૫.

પુરૂષનું જમણું અંગ મુખ્ય મનાય છે. દાન, પુણ્ય, માન સન્માન અને પ્રણામાદિ સર્વ કાર્યો જમણા અંગથી જ કરાય છે. આ જ કારણે ઘંટાકર્ણ વીરના જમણા હાથમાં તીર અને ડાબા હાથમાં ધનુષ્ય આપવામાં આવ્યા છે.

ઘંટાકર્ણનો સામાન્ય અર્થ કરીએ તો આ રીતે થાય: જેમનું મસ્તક હાલવાથી કાન પાસે ઘંટ વાગે અથવા ઘંટ એટલે જેમાંથી અવાજ નીકળે તે ઘંટ અને કર્ણ એટલે કાન અર્થાત જ્યારે દેવ માથું હલાવે ત્યારે કાન પાસે ઘંટો વાગે તે ઘંટાકર્ણ.

વિધાનમાં ઘંટનું વિશેષ મહત્ત્વ જણાવ્યું છે. તેથી ઘંટ મંત્રીને રાખવો જોઈએ.

ઘંટાકર્ણ દેવના સેવક સર્પના રૂપમાં તેમની પાસે રહે છે અને સાધકની પરીક્ષા પણ સર્પ ના રૂપથી કરે છે. આ કારણથી ઘંટાકર્ણવીરના ચરણ પાસે સર્પનું ચિહ્ન અવશ્ય હોવું જોઈએ.

ઘંટાકર્ણ વીર પૂર્વભવમાં એક આર્ય રાજા હતા. દયાળું અને શૂરવીર હતા. સતીઓ, સાધુઓ અને ધર્મી મનુષ્યોનું રક્ષણ કરવામાં પોતાનું જીવન પસાર કરતા હતા. દુષ્ટ માણસોના હુમલાઓથી ધર્મી પ્રજાનું અને સતી સ્રીઓના શીયળનું રક્ષણ કરતા હતા. ધનુષબાણ વડે ઘણા દુષ્ટ રાજાઓને જીતીને આર્ય દેશમાં શાંતિ ફેલાવી હતી.

તેમને સુખડી બહુજ પ્રિય હતી અને અતિથિઓની સેવા ભક્તિ બહુ સારી રીતે કરતા હતા.

મરણ પામીને તેઓ દેવ થયા છે. બાવન વીરોમાં ત્રીશમાં વીર તરીકે તેમની ગણના થાય છે. તેઓ પૂર્વભવમાં પરોપકારી અને શૂરવીર હતા તેવી રીતે વીરનાં ભવમાં પણ ધર્મી અને ભક્તજનોને પોતપોતાના કર્માનુસારે સહાય કરે છે.

પૂર્વભવમાં તેઓ હાથમાં ધનુષ બાણ, ખડગ આદિ રાખતા તેથી મૂર્તિના હાથમાં પણ ધનુષ બાણ, ખડગ આદિ રાખવામાં આવે છે.

જેમ રાજાને સર્વ લોકો માને છે તેમ ઘંટાકર્ણવીરને પણ સર્વ ધર્મવાળા માણસો માને છે.

ઉપાધ્યાય સકલચંદજી મહારાજે પ્રતિષ્ઠાકલ્પ બનાવ્યો છે તેમાં તેઓશ્રીએ ઘંટાકર્ણ મંત્રને ગ્રહણ કરેલ છે. પ્રતિષ્ઠિત મંત્રકલ્પમાં ઘંટાકર્ણ વીરની મંત્રયંત્રવાળી થાળી સુખડી સાથે ધરાવવાની પ્રથા આજે પણ તપગચ્છ સંઘમાં પ્રવર્તે છે.

ઘંટાકર્ણવીરની મંત્રયંત્રવાળી થાળી પ્રતિષ્ઠાદિ વિધિવિધાન કરાવનારા, અમદાવાદ, સુરત, ડભોઈ વિજાપુર વગેરે ગામોના જૈન ગૃહસ્થો પાસે છે.

કેટલાક જૈન સાધુઓ, યતિઓ શ્રી પૂજ્યો અને શ્રાવકો ઘંટાકર્ણ વીરના મંત્રની આરાધના કરે છે. (જાપ કરે છે.)

ઘંટાકર્ણ વીરનું સ્થાન મહુડી વિજાપુરથી પાંચેક માઈલ દૂર આવેલ છે. ત્યાં જવા માટે વિજાપુર, અમદાવાદ અને મહેસાણાથી બસો મળે છે.

પુણ્યશાળી મનુષ્યોને દેવતાઓ મદદ કરે છે. એવાં ઘણાં દૃષ્ટાંતો શાસ્રોમાં વિધમાન છે. અલબત્ત પુણ્યશાળી પ્રાણીઓજ નિમિત પામીને દેવોની કૃપા સંપાદન કરે છે. સુલસા સતીને પુત્રપ્રાપ્તિ માટે દેવતાએ બત્રીસ ગુટિકાઓ આપી. શ્રી કૃષ્ણને જરાસંધના યુદ્ધ વખતે ધરણેંદ્રદેવે શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા આપી. ચેટકરાજા સાથેના યુદ્ધમાં કોણિકરાજાને સ્ફટિકની મોટી શિલા બનાવી આપી મદદ કરી. ઉપા. યશોવિજયજી મહારાજ અને આચાર્ય શ્રી બપ્પભટ્ટસૂરિને સરસ્વતી દેવીએ પ્રત્યક્ષ દર્શન આપી વરદાન આપ્યું. શ્રી મોહનલાલ મહારાજાને પણ શ્રી જિનકુશળસૂરિ ભુવનપતિ દેવ થયા છે. તેમની સહાય હતી. એવા બીજા અનેક દૃષ્ટાંતો છે કે દેવો ધર્મી – પુણ્યશાળીઓને મદદરૂપ થાય છે. એટલે આપત્તિઓ દૂર કરીને ઈષ્ટ

પ્રાપ્ત કરાવે છે.

કોઈ પણ મંત્ર હોય તેમાં ૧ મંત્રઋષિ, ૨. મંત્ર છંદ, ૩. મંત્ર દેવતા, ૪. મંત્રનિયોગ અને ૫. મંત્રન્યાસ આ પાંચ અંગો મંત્રશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ જરૂરી છે. આ પાંચ અંગ વિનાનો મંત્ર ફળ આપનારો થતો નથી. આ ઘંટાકર્ણમંત્રમાં પંચાંગ આ પ્રમાણે છે.

૧.	મંત્રઋષિ	– (કર્તા)	– પૂર્વાચાર્ય.
૨.	મંત્રછંદ	– (મંત્ર કયા છંદમાં છે.)	– અનુષ્ટુપછંદ
૩.	મંત્રદેવતા	– (આરાધ્ય દેવ કયા?)	– ઘંટાકર્ણવીર.
૫.	મંત્ર વિનિયોગ	– (શું કાર્ય કરે)	– સર્વે રોગ, સર્વ ભય, સર્વ પ્રકારના ઝેર ભૂતપ્રેતાદિની પીડાઓનો નાશ કરે છે અને સર્વ પ્રકારનાં મનોવાંછિત પૂર્ણ કરે છે.
૫.	મંત્રન્યાસ	– (સ્થાપન)	– અંગન્યાસ, કરન્યાસ, જપ, આવર્ત વગેરે.

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીરની મંત્ર સાધના

સ્થાનની યોગ્યતા.

પુષ્યાર્ક દિને તથા સાધિયે ઉત્તમ કાર્ય શ્રેષ્ટ છે. તથા ઉત્તમ કાર્ય સિદ્ધિ યોગ અમૃત સિદ્ધિયોગ પ્રયોગ: શુભ શુકને, ચન્દ્રનું બલ ઈત્યાદિ વિચારી સાધના કરીયે. ઉપવનસ્થાને, બાગ, વાડી અથવા દેવ ઠેકાણું અથોચ્ય સ્થાને મેડી માલિયા સ્થલે, એકાન્ત સ્થલે, જે ઠેકાણે સાધન કરવા ઈચ્છિયે, તિંહા આસપાસ પવિત્ર ભૂમિકા જોઈયે, સ્ત્રી આદિની દૃષ્ટિ ન આવે, અતિ પ્રસંગ નહીં, એહવે સ્થલે સાધન કરવું.

મંત્ર સાધન વિધિ

પ્રથમ ભૂમિકા શુદ્ધ કરીને મંત્ર જપીયે, **ૐ હ્રીઁ શ્રીઁ ભૂમ્યાદિદેવાય નમઃ** એ મંત્ર જપી ધૂપ, દીપ, અક્ષત કરી, ભૂમિ પૂજન શુદ્ધ કીજે, પછી નિર્મલ જલે સ્નાન કીજે, તે વેળાએ મંત્ર જપીયે,

હ્રીઁ હ્રીઁ ક્લીઁ ગંગે જલાય નમઃ એમ કહી સ્નાન કરવું. ઉત્તમ વસ્ત્ર પહેરવા, મન વચન કાયાથી શુદ્ધ ક્રિયામાં પ્રવર્તિયે, વસ્ત્ર પહેરતાં એ મંત્ર કહેવો,

ૐ હ્રીઁ ક્લીઁ જ્ઞાનાનન્દદેવાય નમઃ પછી ઘંટાકર્ણનો મંત્ર, સ્વરવર્ણ શુદ્ધ ઉચ્ચારણ ચિત્તમાં ધરી ધ્યાન કીજે.

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીરની સાધના માટે નો મંત્ર

ૐ ઘંટાકર્ણ મહાવીરઃ, સર્વવ્યાધિવિનાશકઃ ।
વિસ્ફોટકભયપ્રાપ્તે રક્ષ રક્ષ મહાબલ ॥૧॥
યત્ર ત્વં તિષ્ટસે દેવ, લિખિતોઽક્ષરપંક્તિભિઃ ।
રોગાસ્તત્ર પ્રણશ્યન્તિ, વાતપિત્તકફોદ્ભવાઃ ॥૨॥
તત્ર રાજભયં નાસ્તિ, યાન્તિ કર્ણેજપાઃ ક્ષયં ।
શાકિની ભૂતવેતાલા, રાક્ષસાઃ પ્રભવન્તિ ન ॥૩॥
નાડકાલે મરણં તસ્ય, ન ચ સર્પેણ દશ્યતે ।
અગ્નિચૌરભયં નાસ્તિ, ૐ હ્રીઁ ઘંટાકર્ણ નમોસ્તુતે ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા

આ મંત્રનો ૩૩૦૦૦ વાર જાપ કરવાથી મંત્રની સિદ્ધિ થાય છે. તે માટે ૪૨ દિવસ નિત્ય ૧૦૮ વાર જાપ કરવા અને સાથે જો મંત્ર કરી દહી, દૂધ, ઘૃત, કેસર, ગુગલનો હોમ આપવો.

ૐ હ્રીં શ્રી ઘંટાકર્ણો નમોસ્તુતે ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા

આ મંત્રનો રોજ ૧૦૮ વાર જાપ કરવાથી રિદ્ધિ – સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીરની આરતી

jainuniversity.org

ઘંટાકર્ણ મહાવીર ગાજે, જડચેતન જગમહિમા છાજે,
મનવાંછિત પુરણ કરનારા, ભક્તજનોના ભય હરનારા.
આધિવ્યાધિ ઉપાધિ હરતા, રોગ ઉપદ્રવ દુઃખ સંહરતા, ઘંટાકર્ણ ૧.
ઋદ્ધિસિદ્ધિ મંગલ કરતા, સત્વરે સહાયે પગલા ભરતા,
તુજ સ્મરણથી વાંછિત મેળા, ભક્તોની તાતી શુભવેળા ઘંટાકર્ણ ૨.
ઘંટાકર્ણ મહાવીર ત્હારી, આરતી કરતા જે નરનારી,
આધિ ચિંતા શોક નિવારી, ધર્મ નથા દોષને ટાળી ઘંટાકર્ણ ૩.
ગાજી રહ્યો જગમાંહી સઘળે, ઘરમાં સાગરમાં રણવગડે.
સહાય કરંતો વાદે ઝગડે, દુષ્ટોથી કંઈ શુભ ન બગડે. ઘંટાકર્ણ ૪.
દેશ નગર સંઘ વર્તો શાંતિ, ભક્ત જનોની વધશો કાંતિ,
મહામારી ભય સંકટ નાસો, આરોગ્યનંદે જગવાસો ઘંટાકર્ણ ૫.
મંગલમાલા ઘર ઘર પ્રગટો, ઈતિ ઉપદ્રવ વિઘ્નો વિઘટો,
શાંતિ આનંદને પ્રગટાવો, સમરંતો ઝટ વ્હારે આવો. ઘંટાકર્ણ ૬.
આત્મ મહાવીર શાસન રાજ્યે, સેવાકારક જગમાં ગાજે.
બુદ્ધિસાગર આતમકાજે, ક્ષણક્ષણ વ્હેલો સહાયે થાજે. ઘંટાકર્ણ ૭.

શ્રી નાકોડા ભૈરવનાથ સાધના

ૐ હ્રીં શ્રી નાકોડા ભૈરવાય નમઃ (રોજ ૧૦૮ વાર ગણવો)

શ્રી નાકોડા ભૈરવનું વર્ણન

રાજસ્થાનમાં આવેલા નાકોડા તીર્થના આ શાસન સહાયક નાકોડા ભૈરવ દેવ છે. 'ભૈરવ' એક દેવોની જાતિ છે. આઠ પ્રકારના ભૈરવો ગણાય છે. આ દેવ ભક્તોના મનવાંછિત શીઘ્રતાથી પૂરે છે. ચિંતાઓ દૂર કરે છે. આપત્તિઓને હરીલે છે. રાજસ્થાનમાં આવેલ નાકોડા તીર્થે શ્રી નાકોડા પાર્શ્વનાથ ભગવાનના મૂળનાયક દેરાસરની બાજુમાં આ દેવનું એક મોટું સ્થાન રહેલું છે. રાજસ્થાની કુટુંબો આ દેવ પ્રત્યે અતૂટશ્રદ્ધા ધરાવે છે.

jainuniversity.org

શ્રી ભૈરવનાથ પ્રાર્થના

આવોજી આવો ભૈરવનાથ ઓ નાકોડા વાલે,
તુમ હી ડુંગરીયા વાલે, તુમ હી ઘુઘુંરિયા વાલે. ૧.
તીરથ નાકલડા સોહે, ભવ્ય જીવો જો મોહે,
દીપે ભૈરવ મનોહાર, ઓ નાકોડા વાલે ૨.
આવોજી આવો ભૈરુ દરસ દિખાવો,
દુ:ખડા મિટાવો મેરા નાથ વો નાકોડા વાલે. ૩.
હાથે ખડગધારી, ડમરુ કી શોભા ન્યારી,
ચૌસઠ યોગિની સાથ, ઓ નાકોડા વાલે. ૪.
ધ્યાન તુમ્હારા ધારુ, કાજ હમારો સાર,
શ્રી સંઘ કે સિર પર તેરા હાથ, ઓ નાકોડા વાલે. ૫.

શ્રી ભૈરવ આરતી

ૐ જય જય જયકાર, વારી જય જય ઝંકારા,
આરતી ઉતારો ભવિજન મિલકર (૨), ભૈરવ રખવાલા,
વારી જીવન રખવાલા, ૐ જય જય જયકાર ૧.
તુ સમકિતી સુરનર મન મોહક, મંગલ નિતકારા
શ્રી નાકોડા ભૈરવ સુન્દર (૨), જન મન હર નાશ, વારી જીવન... ૨. ૐ
ખડ્ગ ત્રિશુલ ધર ખપ્પર સોહે, ડમરુ કર ધારા વારિ ડમરુ કરધારા,
અદ્‌ભુત રૂપ અનોખી રચના (૨), મુકુટ કુષ્ટલ સારા... ૩. ૐ
ૐ હ્રીં ક્ષાં ક્ષઃ મંત્ર બીજ યુત, નામ જપે તાહરા, વારિ નામ જપે તોહરા,
રિદ્ધિ સિદ્ધિ અરુ સમ્પદ મનોહર (૨) જીવન સુખકારા... ૪. ૐ
કુશલ કરે તેરા નામ લિયા નિત, આનન્દ કરનારા. વારિ આનન્દ કરનારા,
રોગ શોક દુ:ખ દારિદ્ર હરતા(૨), વાંછિત દાતારા ..... ૫. ૐ

શ્રિફલ લાપસી માતર સુખડી, લડ્ડુ તેલધારા, વારિ લડ્ડુ તેલધારા,
ધુપ દીપ ફેલ માલ આરતી(૨), નિત નયે રવિવારા ... ૬. ૐ
વૈયાવચ્ચ કરતાં સંઘ તેરી, ધ્યાન અડગ ધારા વારિ ધ્યાન અડગ ધારા,
'હિમ્મત' હિત સે ચિત મે ધરતા(૨), 'ભવ્યાનંદ' પ્યારા ... ૭. ૐ
દો હજાર કે શુભસ્વત્સર, પોષ માસ રસાલા, વારિ પોષ માસ રસાલા,
શ્રી સંઘ મિલકર કરે આરતી(૨), મંગલ શિવ માલા... ૮. ૐ

શ્રી ચક્રેશ્વરી

શ્રી ચક્રેશ્વરી દેવી એ પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી ઋષભદેવપ્રભુના શાસનની અધિષ્ઠાત્રી છે. પાલીતાણા શત્રુંજય તીર્થ ઉપર દાખલ થતાં જ ડાબા હાથે શાંતિનાથ ભગવાનની નીચે આ માતાજીનું સ્થાન આવેલું છે. શ્રી શત્રુંજયતીર્થની રક્ષા કરનારી, સિંહના અને ગરુડના વાહન ઉપર બેસનારી, એક હાથમાં ચક્ર બીજા હાથે વરદમૂદ્રા તથા અન્ય આયુધો ધરી સુવર્ણવર્ણીમાં અત્યંત શોભે છે.

શાસનની અને તીર્થની રક્ષા કરવામાં તત્પર આ દેવી ભક્તોના મનવાંછિત પણ શીઘ્રપૂરે છે.

મંત્ર :ૐહ્રીઁ ઐં ક્લીં શ્રી ચક્રેશ્વરી દૈવ્યૈ નમઃ

શ્રી ચક્રેશ્વરી માતાજીની સ્તુતિ

નયનાનંદ કરી સદા સુખકારી, સિંહોપરી તું ઠવી,
હસ્તે ચક્ર સદા ભલું ઝગમગે, ચિંતા ભયો કાપતી;
સુંદર રૂપને ભવ્ય અંગ રચના, સ્તુતિ કરી દર્શન કરી,
માગું મંગલ શાંતિ આપો સહુને માતા શ્રી ચક્રેશ્વરી.

શ્રી ચક્રેશ્વરી માતાજીની આરતી

(ઢાળ : જય જય આરતી આદિ જિણંદા)
જય ચક્રેશ્વરી જય જય કારી, આરતી ઉતારૂ મંગલકારી. જય ૧.
સિદ્ધચક્રયન્ત્રની સાન્નિધ્યકારી, ભક્તજનોને સુખ કરનારી જય ૨.
ગરૂડ વાહન છે મુખ્ય તમારું, સિંહોપરિ પણ શોભે છે ચારૂ જય ૩.
વિવિધ આયુધોને વિવિધ ભૂજાલી, સોવનવરણી કાયા રૂપાલી જય ૪.
વસ્ત્રાભૂષણથી ઝળહળતી, ઝંકાર કરતી ગજ જિમ સરતી જય ૫.
આદિ જિણંદાની આદિ સેવિકા, દુઃખ દોહગ કાપે તું ભવિના. જય ૬.
તારી કૃપાથી ઋદ્ધિ સિદ્ધિ પાવે, સુખ – સંપતિ રૂમઝુમ આવે જય ૭.
અપ્રતિચક્રા વંદન કરીએ, 'સુયશ' સિદ્ધિને મંગલ વરીએ. જય ૮.

શ્રી પદ્માવતી દેવી

મંત્ર :ૐ હ્રીઁ ઐં ક્લીં શ્રી પદ્માવતી દૈવ્યૈ નમઃ (૧૦૮ વાર ગણવો)

શ્રી પાર્શ્વનાથના અધિષ્ઠાયિકા પદ્માવતી માતાજીનો પાવન પરિચયઃ

અતિતમાં સિંહવાલોકનઃ

શ્રી પાર્શ્વકુમારે કાષ્ઠ અગ્નિમાં બળતા સાપને નવકાર અપાવ્યો. સમાધિ દ્વારા મરીને ભવનપતિ– અસુર નિકાયમાં નાગરાજ– ધરણેન્દ્ર બન્યા તેમના મહારાણી પદ્માવતી છે. આવી માન્યતા પ્રસિદ્ધ છે.

કેવળજ્ઞાન પછી શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાને ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરી, ત્યારે શ્રી પદ્માવતીની શાસનરક્ષિકા તરીકે સ્થાપના કરી. શ્રી પદ્માવતી દેવીની સ્તુતિમાં નાગરાજની મહાપત્ની, ધરણેન્દ્રપ્રિયા વગેરે વિશેષણો આવે છે. તે પરથી એટલું જાણી શકાય છે કે તે ભવનપતિ નિકાયના નાગરાજ ધરણેન્દ્રની પત્ની છે. નાગરાજશ્રી ધરણેન્દ્ર વૈરૂટ્યા નામની બીજી પત્ની છે. અને તે પણ ચમત્કારિક દેવી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. પરંતુ વિશેષ આરાધના ઉપાસના તો શ્રી પદ્માવતી દેવીની જ થાય છે.

બંગાળમાં નાથ સંપ્રદાયની પારસનાથ નામની એક શાખા છે. તે એમ માને છે કે અમારા પંથમાં ઘણાં વર્ષો પહેલા પારસનાથ નામના એક મહાનપુરુષ સિદ્ધ થઈ ગયા. તેમણે પદ્માવતી નામની યોગિનીને વશ કરી હતી અને તે એમનું ચિંતવ્યુ કાર્ય કરતી હતી એટલે તેમનો પ્રભાવ ખૂબ વિસ્તર્યો. આને આપણે એક દંતકથા માનીએ પણ તેમાંથી એક હકીકત તરી આવે છે કે સમસ્ત પૂર્વ દેશમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની એક મહાન યોગીશ્વર અને સિદ્ધપુરુષ તરીકે ખૂબ જ ખ્યાતિ થઈ હતી. તથા શ્રી પદ્માવતીની શક્તિથી સહુ કોઈ પ્રભાવિત હતા.

શાકત સંપ્રદાયમાં જે સ્થાન ગૌરી દુર્ગાનું છે. બૌદ્ધ સંપ્રદાયમાં જે સ્થાન તારાનું છે અને કૌલિકામાં જે સ્થાન વજાનું છે તેવું જ સ્થાન જૈનોમાં શ્રી પદ્માવતીનું છે અને તેથી જ અનેક જૈનાચાર્યો એ પદ્માવતીની મહાદેવી તરીકે સ્તુતિ કરેલી છે.

જૈનોમાં શાક્તોની અસર નીચે દેવી પૂજા શરૂ થઈ, એમ માનવું મનાવવું ભુલ ભરેલું છે. જૈન ધર્મમાં અતિ પ્રાચિન કાલથી જિનમાતાઓની દેવીઓ તરીકે પૂજા થતી હતી અને સોળ વિદ્યાદેવીઓની આરાધના પણ એટલી જ વ્યાપક હતી.

શ્રી જિનપ્રભસૂરિજી કે જેઓ વિક્રમની ચૌદમી સદીમાં એક પ્રભાવશાળી જૈનાચાર્યની ખ્યાતિ પામેલા હતા. તેમણે શ્રી પદ્માવતી દેવીની આરાધનાથી ઘણી સિદ્ધિઓ મેળવી હતી અને તેના કારણે જ તેઓ દિલ્હીના સુલતાન મહમદ તઘલખના દરબારમાં માનભર્યું સ્થાન પામ્યા હતા. તેમણે સુલતાનને ઉપદેશ આપીને શત્રુંજય, ગિરનાર, ફલોદિ આદિ તીર્થની રક્ષા કરાવી હતી. સુલતાન તેમની શક્તિઓથી પ્રભાવિત હતો.

રાઘવચૈતન્ય નામના મંત્ર શાસ્ત્રીથી આ સહન થયું નહિ. તેને પણ સુલતાનના દરબારમાં આગળ પડતું સ્થાન મળ્યું હતું. એક વખત તેણે શ્રી જિનપ્રભસૂરિની પ્રતિષ્ઠાને ધૂળમાં મેળવવા માટે એક મલિનમંત્ર પ્રયોગ કર્યો. તેણે મંત્ર દ્વારા સુલતાનના હાથ પર રહેલી અતિમૂલ્યવાન્ વીંટી ગૂમ કરી શ્રી જિનપ્રભસૂરિજીના રજોહરણમાં મૂકી દીધી. પરંતુ શ્રી પદ્માવતી તેમને સદા સહાય કરનારા હતા. તેમણે સૂરિજીને ચેતવી દીધા. એટલે સૂરિજીએ વિદ્યાના બળે એ વીંટી રાઘવચૈતન્યના મસ્તકના વાળમાં મૂકી દીધી.

થોડીવારે સુલતાનને ખ્યાલ આવ્યો કે મારા હાથ પરની વીંટી ગુમ થઈ છે. એટલે તે વિચારમાં પડ્યો તે જ વખતે રાઘવ ચૈતન્યે કહ્યું : નામદાર! આપ જે વસ્તુની ચિંતા કરો છો, તે આપણા દરબારમાં આપના માનીતા જિનપ્રભસૂરિના ઓઘામાં છે. આ સાંભળી બધા સભાજનો આશ્ચર્ય પામ્યા. પરંતુ સૂરિજીના મુખ

પરની રેખાઓમાં જરાયે ફરક ન પડ્યો. તેમણે સ્વચ્છ ચિત્તે કહ્યું. 'સુલતાન! તમે મારા ઓઘાની તપાસ કરાવી શકો છો.' તરત જ અંગરક્ષકોએ તેમનો ઓઘો તપાસ્યો, પણ તેમાંથી કંઈ નીકળ્યું નહીં, આથી રાઘવ ચૈતન્યનું મોઢું એકદમ પડી ગયું.

સૂરિજીએ કહ્યું: 'સુલતાન! તમારે ચિંતા કરવાની કોઈ જરૂર નથી. તમારી મૂલ્યવાન વીંટી હમણા જ મળી આવશે. વીંટી રાઘવ ચૈતન્યના માથાના વાળમાં છૂપાયેલી છે.' આ શબ્દો સાંભળતાં જ સુલતાનના અંગરક્ષકોએ રાઘવ ચૈતન્યના માથાના વાળની તપાસ કરી તો વીંટી મળી આવી. શ્રી જિનપ્રભસૂરિજી જ્યારે પણ આહ્‌વાન કરતાં, ત્યારે શ્રી પદ્માવતી દેવી હાજર થતા અને તેમનું બતાવેલું કામ કરી આપતા.

વિ.સં. ૧૮૫૭ થી ૧૯૦૮ સુધી શ્રી વીર વિજયજી મહારાજ વિદ્યમાન હતા. જેમની બનાથી રચેલી પૂજાઓ આજે ખૂબ જ લોકપ્રિય હોઈ અનેકવાર ભણાવાય છે. તેમણે શ્રી પદ્માવતીની ઉપાસનાથી જ આવી શક્તિ મેળવી હતી. સં. ૧૮૯૯માં તેમણે રાજસ્થાનની પંચતીર્થનો સંઘ કાઢ્યો ત્યારે ગુજરાતની સરહદ પર કોલેરાનો ભયંકર વ્યાધિ પ્રસરી ગયો હતો, તેથી તેમની સાથેના માણસોએ પાછા ફરવાની ઈચ્છા દર્શાવી. શ્રી વીર વિજયજી મહારાજે શ્રી પદ્માવતીની સહાયથી તે દરેકને સહી સલામત અમદાવાદ પાછા પહોંચાડ્યા. તેઅલ તંબુની આસપાસ શ્રી પદ્માવતીના જપથી અભિમંત્રિત કરેલું જળ વારંવાર છંટાવતા હતા. આ રીતે શ્રી પદ્માવતીની આરાધના કરનારને અનેક વખતે અનેક પ્રકારની સહાય કરવાના દૃષ્ટાંતો જૈન સાહિત્યમાં નોંધાયેલા છે. શ્રી પદ્માવતીની આરાધના જેમ જેમ વ્યાપક થતી ગઈ. તેમ તેમ તેણે નવા રૂપો ધારણ કર્યા. ભૈરવ પદ્માવતી કલ્પમાં શ્રી પદ્માવતી દેવીના નામો આ પ્રમાણે જણાવ્યા છે. તોતલા, ત્વરિતા, નિત્યા, ત્રિપુરા, કામસાધિની અને ત્રિપુરા ભૈરવી.

પરંતુ જૈનોના સમસ્ત સાહિત્યનું અવલોકન કરતાં જણાય છે કે બીજા પણ અનેક નામોથી તેમની આરાધના થતી હતી જેમ કે (૧) ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી, (૨) રક્ત પદ્માવતી, (૩) હંસ પદ્માવતી, (૪) સરસ્વતી પદ્માવતી, (૫) શબરી પદ્માવતી, (૬) કામેશ્વરી પદ્માવતી, (૭) ભૈરવ પદ્માવતી, (૮) ભૈરવી પદ્માવતી, (૯) ત્રિપુરા પદ્માવતી, (૧૦) નિત્યા પદ્માવતી, (૧૧) પુત્રકર પદ્માવતી, (૧૨) સ્વપ્ન સાધન પદ્માવતી, (૧૩) શૈવાગમોક્ત પદ્માવતી, (૧૪) મહાલક્ષ્મી પદ્માવતી, (૧૫) વૃદ્ધરક્ત પદ્માવતી વગેરે. આ બધામાંથી રક્ત પદ્માવતીનો મહિમા અતિશય પ્રવર્તમાન છે. આ સિવાય શ્રી પદ્માવતી સહસ્રનામ મંત્રાવલિમાં પદ્માવતી દેવીના કુલ ૧૦૦૮નામનો સંગ્રહ દર્શાવવામાં આવ્યા છે, જે નીચે પ્રમાણે છે.

૧.	પદ્માવતી	૨.	પદ્મવર્ણા	૩.	પદ્મહસ્તા	૪.	પદ્મિની
૫.	પદ્માસના	૬.	પદ્મકર્ણા	૭.	પદ્માસ્યા	૮.	પદ્મલોચના
૯.	પદ્મા	૧૦.	પદ્મદલાક્ષી	૧૧.	પદ્મવનસ્થિતા	૧૨.	પદ્માલયા
૧૩.	પદ્મગન્ધા	૧૪.	પદ્મરાગા	૧૫.	પદ્મગોપરાગિકા	૧૬.	પદ્મપ્રિયા
૧૭.	પદ્મનાભિ	૧૮.	પદ્માંગી	૧૯.	પદ્મશાયિની	૨૦.	પદ્મવર્ણંતી
૨૧.	પૂતા	૨૨.	પવિત્રા	૨૩.	પાપનાશિની	૨૪.	પ્રભાવતી
૨૫.	પ્રસિદ્ધા	૨૬.	પાર્વતી	૨૭.	પુરવાસિની	૨૮.	પ્રજ્ઞા
૨૯.	પ્રહ્‌લાદિની	૩૦.	પ્રીતા	૩૧.	પીતાભા	૩૨.	પદ્મામ્બિકા
૩૩.	પાતાલવાસિની	૩૪.	પૂર્ણા	૩૫.	પદ્મયોનિ	૩૬.	પ્રિયંવદા
૩૭.	પ્રદીપ્તા	૩૮.	પાશહસ્તા	૩૯.	પરા	૪૦.	પારા
૪૧.	પરમ્પરા	૪૨.	પિંગલા	૪૩.	પરમા	૪૪.	પૂરા

૪૫. પિંગા	૪૬. પ્રાચી	૪૭. પ્રતીચિકા	૪૮. પરકાર્યકરા
૪૯. પૃથ્વી	૫૦. પાર્થિવી	૫૧. પૃથિવીપવી	૫૨. પલ્લવા
૫૩. પાણદા	૫૪. પાત્રા	૫૫. પવિત્રાંગી	૫૬. પૂતના
૫૭. પ્રભા	૫૮. પતાકિની	૫૯. પીતા	૬૦. પ્રજ્ઞગાધિપશેખરા
૬૧. પતાકા	૬૨. પદ્મકટિની	૬૩. પતિમાની	૬૪. પરાક્રમા
૬૫. પાદામ્બુજધરા	૬૬. પુષ્ટી	૬૭. પરમાગમ બોધિની	૬૭. પરમાત્મા
૬૯. પરમાનન્દા	૭૦. પ્રસન્ના	૭૧. પાત્રપોષિણી	૭૨. પંચબાણગતિ
૭૩. પૌત્રી	૭૪. પાખંડદની	૭૫. પિતામહી	૭૬. પ્રહેલિકા
૭૭. પ્રત્યંચા	૭૮. પૃથુપાપોઘનાશિની	૭૯. પૂર્ણચન્દ્રમુખી	૮૦. પુણ્યા
૮૧. પુલોમા	૮૨. પૂર્ણિમા	૮૩. પ્રથા	૮૪. પાવની
૮૫. પરમાનન્દા	૮૬. પંડિતા	૮૭. પંડિતેડિતા	૮૮. પ્રાંશુલભ્યા
૮૯. પ્રમેયા	૯૦. પ્રભા	૯૧. પ્રકારવર્તિની	૯૨. પ્રધાના
૯૩. પ્રાર્થિતા	૯૪. પ્રાર્થ્યા	૯૫. પદદા	૯૬. પંક્તિપૂરણી
૯૭. પાતાલસ્થા	૯૮. પાતાલલેખી	૯૯. પ્રાણા	૧૦૦. પ્રેયસી
૧૦૧. માતા	૧૦૨. મગા	૧૦૩. મહામાયા	૧૦૪. મહાજ્યોતિષ્મતિ
૧૦૫. મહાસતી	૧૦૬. મહાદીપ્તિ	૧૦૭. મતિ	૧૦૮. મિત્રા
૧૦૯. મહાચંડી	૧૧૦. મંગલા	૧૧૧. મહિષિ	૧૧૨. માનસી
૧૧૩. મેધા	૧૧૪. મહાલક્ષ્મી	૧૧૫. મનોહરા	૧૧૬. મહાપ્રહારા
૧૧૭. મૃગ્યા	૧૧૮. માનિની	૧૧૯. માનશાલિની	૧૨૦. માર્ગદાત્રી
૧૨૧. મુહૂર્તા	૧૨૨. માધ્વી	૧૨૩. મધુમતી	૧૨૪. મહી
૧૨૫. મહેશ્વરી	૧૨૬. મહેજ્યા	૧૨૭. મુક્તાહારા વિભૂષણા	૧૨૮. મહામુદ્રા
૧૨૯. મનોજ્ઞા	૧૩૦. મહાશ્વેતા	૧૩૧. અતિમોહિની	૧૩૨. મધુપ્રિયા
૧૩૩. મહામતિ	૧૩૪. માયા	૧૩૫. મોહઘ્ની	૧૩૬. મનસ્વિની
૧૩૭. માહિમતિ	૧૩૮. મહાવેગા	૧૩૯. માનદા	૧૪૦. માનહારિણી
૧૪૧. મહાપ્રભા	૧૪૨. મદના	૧૪૩. મંત્રવશ્યા	૧૪૪. મુનિપ્રિયા
૧૪૫. મંત્રરૂપા	૧૪૬. મંત્રજ્ઞા	૧૪૭. મંત્રદા	૧૪૮. મંત્રસાગરા
૧૪૯. મન:પ્રિયા	૧૫૦. મહાકાયા	૧૫૧. મેઘમાલિની	૧૫૨. મહાશીલા
૧૫૩. મહાભૂજા	૧૫૪. મહાશયા	૧૫૫. મહારક્ષા	૧૫૬. મનોભેદા
૧૫૭. મહાક્ષયા	૧૫૮. મહાકાન્તિધરા	૧૫૯. મુક્તા	૧૬૦. મહાવ્રત સહાયિની
૧૬૧. મધુસ્રુવા	૧૬૨. મૂર્છના	૧૬૩. મૃગાક્ષી	૧૬૪. મૃગાવતી
૧૬૫. મૃણાલિની	૧૬૬. મન:પુષ્ટિ	૧૬૭. મહાશક્તિ	૧૬૮. મહાર્થદા
૧૬૯. મૃડાની	૧૭૦. મૃડાની	૧૭૧. મત્તા	૧૭૨. માતંગગામિની
૧૭૩. મંદાકિની	૧૭૪. મહાવિદ્યા	૧૭૫. મર્યાદા	૧૭૬. માત્રી
૧૭૭. માતામહુ	૧૭૮. મંદગતિ	૧૭૯. મહાકેશી	૧૮૦. મહીધરા
૧૮૧. મહોત્સાહા	૧૮૨. મહાદેવી	૧૮૩. મહિલા	૧૮૪. માનવર્દ્ધિની

૧૮૫. મહાગૃહહા	૧૮૬. મહાહરા	૧૮૭. મહામાત્રી	૧૮૮. મોક્ષમાર્ગપ્રકાશિની
૧૮૯. માન્યા	૧૯૦. માની	૧૯૧. મણિનુપૂરશેખરા	૧૯૨. માનવતી
૧૯૩. મણિકાંચીધરા	૧૯૪. માના	૧૯૫. મહામતિપ્રકાશિની	૧૯૬. મહાતન્ત્રા
૧૯૭. મહાદક્ષા	૧૯૮. મૈઘા	૧૯૯. મૈઘા	૨૦૦. મહાગુણા
૨૦૧. જિનમાત્રા	૨૦૨. જિનેન્દ્રા	૨૦૩. જયંતિ	૨૦૪. જગદીશ્વરી
૨૦૫. જયા	૨૦૬. જયવતી	૨૦૭. જાયા	૨૦૮. જનની
૨૦૯. જનપાલિની	૨૧૦. જગન્માત્રા	૨૧૧. જગન્માયા	૨૧૨. જગજ્જયોતિષા
૨૧૩. જગજિજતા	૨૧૪. જાગરા	૨૧૫. જર્જરા	૨૧૬. જગજ્જેત્રી
૨૧૭. જમના	૨૧૮. જલવાસિની	૨૧૯. યોગિની	૨૨૦. યોગમુલા
૨૨૧. જગદ્ધાત્રી	૨૨૩. યોગપટ્ટધરા	૨૨૪. જ્વાલા	૨૨૫. જ્યોતિરૂપા
૨૨૬. જ્વાલિની	૨૨૭. જ્વાલામુખી	૨૨૮. જ્વાલામાલા	૨૨૯. જાજ્વલ્યા
૨૩૦. જયદ્વિતા	૨૩૧. જૈનેશ્વરી	૨૩૨. જિનાધારા	૨૩૩. જીવની
૨૩૪. યશ:પાલિની	૨૩૫. યશોદા	૨૩૬. જયયસી	૨૩૭. જયેષ્ઠા
૨૩૮. જ્યોત્સના	૨૩૯. જ્વરનાશિની	૨૪૦. જ્વરલોપા	૨૪૧. જરાજીર્ણા
૨૪૨. જાંગુલા	૨૪૩. યુગભદ્રા	૨૪૪. જગન્મિત્રા	૨૪૫. યંત્રિણી
૨૪૬. જન્મભૂષણા	૨૪૭. યોગેશ્વરી	૨૪૮. યોગાંગા	૨૪૯. યોગયુક્તા
૨૫૦. યુગાદિજા	૨૫૧. યથાર્થવાદિની	૨૫૨. જાંબુનદાકાન્તિધરા	૨૫૩. જયા
૨૫૪. નિમેષા	૨૫૫. નર્તિની	૨૫૬. નરી	૨૫૭. નારાયણી
૨૫૮. નર્મદા	૨૫૯. નીલાત્મિકા	૨૬૦. નિરકારા	૨૬૧. નિરાધારા
૨૬૨. નિરાશ્રયા	૨૬૩. નૃપવશ્યા	૨૬૪. નિરામાન્યા	૨૬૫. નિ:સંગા
૨૬૬. નૃપનંદિની	૨૬૭. નૃપધર્મમયા	૨૬૮. નીતિ	૨૬૯. નૂતની
૨૭૦. નરપાલિની	૨૭૧. નંદા	૨૭૨. નંદિવતી	૨૭૩. નિષ્ઠા
૨૭૪. નીરદા	૨૭૫. નાગવલ્લભા	૨૭૬. નૃત્યપ્રિયા	૨૭૭. નન્દિની
૨૭૮. નિત્યા	૨૭૯. નેકા	૨૮૦. નિરામયા	૨૮૧. નાગપાશધરા
૨૮૨. નૌકા	૨૮૩. નિષ્કલંકા	૨૮૪. નિરામિષા	૨૮૫. નાગવલ્લા
૨૮૬. નાગકન્યા	૨૮૭. નાગિની	૨૮૮. નાગકુંડલી	૨૮૯. નિદ્રા
૨૯૦. નાગદમની	૨૯૧. નેત્રા	૨૯૨. નારાચવર્ષિણી	૨૯૩. નિર્વિકારા
૨૯૪. નિર્વૈરા	૨૯૫. નાગનાથા	૨૯૬. નાગનાથેશવલ્લભા	૨૯૭. નાગસ્વામિની
૨૯૮. નાગરમણી	૨૯૯. નિર્લોભા	૩૦૦. નિત્યાનંદવિધાયિની	૩૦૧. વ્રજહસ્તા
૩૦૨. વરદા	૩૦૩. વજ્રશીલા	૩૦૪. વરુથિની	૩૦૫. વજ્રા
૩૦૬. વજ્રાયુધા	૩૦૭. વાણી	૩૦૮. વિજયા	૩૦૯. વિશ્વવ્યાપિની
૩૧૦. વસુદા	૩૧૧. જલદા	૩૧૨. વીરા	૩૧૩. વિષયા
૩૧૪. વિષવર્ધિની	૩૧૫. વસુંધરા	૩૧૬. વરા	૩૧૭. વીશ્વા
૩૧૮. વર્ણિની	૩૧૯. વાયુગામિની	૩૨૦. બહુવર્ણા	૩૨૧. બીજવતી

jainuniversity.org

૩૨૨. વિધા	૩૨૩. બુદ્ધિમતી	૩૨૪. વિભા	૩૨૫. વેધા
૩૨૬. વામવતી	૩૨૭. વામા	૩૨૮. વિનિદ્રા	૩૨૯. વંશભૂષણા
૩૩૦. વરારોહા	૩૩૧. વિશોકા	૩૩૨. વેદરૂપા	૩૩૩. વિભુષણા
૩૩૪. વિશાલા	૩૩૫. વારૂણી	૩૩૬. કલ્પા	૩૩૭. બાલિકા
૩૩૮. બાલકપ્રિયા	૩૩૯. વર્તિની	૩૪૦. વિષઘ્ના	૩૪૧. બાલા
૩૪૨. વિવિક્તા	૩૪૩. વનવાસિની	૩૪૪. વંધ્યા	૩૪૫. વિધિસુતા
૩૪૬. બાલા	૩૪૭. વિશ્વયોનિ	૩૪૮. બુધપ્રિયા	૩૪૯. બલદા
૩૫૦. વીરમાત્રા	૩૫૧. વીરસ્વી	૩૫૨. વીરનન્દિની	૩૫૩. વરાયુધધરા
૩૫૪. વેષી	૩૫૫. વારિદા	૩૫૬. બલશાલીની	૩૫૭. બુદ્ધમાત્રા
૩૫૮. વૈધમાત્રા	૩૫૯. બંધરા	૩૬૦. બંધરૂપિણી	૩૬૧. વિધાવતી
૩૬૨. વિશાલાક્ષી	૩૬૩. વેદમાતા	૩૬૪. વિભાશ્વરી	૩૬૫. વાત્યાલા
૩૬૬. વિષમા	૩૬૭. વેષા	૩૬૮. વેદવેદાંગ	૩૬૯. વેદમાર્ગરતા
૩૭૦. વ્યક્તા	૩૭૧. વિલોમા	૩૭૨. વેદશાલિની	૩૭૩. વિશ્વરમાતા
૩૭૪. વિકંપા	૩૭૫. વંશજા	૩૭૬. વિશ્વવીપિકા	૩૭૭. વંસતરૂપણી
૩૭૮. વર્ષા	૩૭૯. વિમલા	૩૮૦. વિવિધાયુધા	૩૮૧. વિજ્ઞાનિની
૩૮૨. વિપાશા	૩૮૩. વિપંચી	૩૮૪. બંધમોક્ષિણી	૩૮૫. વિશ્વરૂપવતી
૩૮૬. વર્દ્ધા	૩૮૭. વિનીતા	૩૮૮. વિશિખાવિભા	૩૮૯. વ્યાલિની
૩૯૦. વ્યાલલીલા	૩૯૧. વિમોહા	૩૯૨. બાણસંદોહા	
૩૯૪.વ્યાપ્તવ્યાધિવિનાશિની			
૩૯૫. વર્દ્ધમાનકા	૩૯૬. વ્યાલેશ્વરપ્રિયા	૩૯૭. પ્રાણપ્રેયસી	૩૯૮. વસુદાયિની
૩૯૯. વિશીખા	૪૦૦. કામાક્ષા	૪૦૧. કમલા	૪૦૨. વ્યન્તરેન્દ્રીવરદાત્રી
૪૦૩. કામ્યા	૪૦૪. કામાંગા	૪૦૫. કામ્યસાધિની	૪૦૬. કલાવતી
૪૦૭. કલાપૂર્ણા	૪૦૮. કલાધારા	૪૦૯. કનીયસી	૪૧૦. કામિની
૪૧૧. કમનીયાંગા	૪૧૨. કવણત્કાંચી	૪૧૩. કાત્યાયની	૪૧૪. કાન્તિદા
૪૧૫. કેવલા	૪૧૬. કામરૂપિણી	૪૧૭. કાન્તયા	૪૧૮. કમલમોદા
૪૧૯. ક્મા	૪૨૦. કાન્તાકરી	૪૨૧. કરપ્રિયા	૪૨૩. કાલિકા
૪૨૪. કાલી	૪૨૫. કુમારી	૪૨૬. કાલરૂપિણી	૪૨૮. કારા
૪૨૯. કામધેનુ	૪૩૦. કાશી	૪૩૧. કમલલોચના	૪૩૨. કુન્તલા
૪૩૩. કનકાભા	૪૩૪. કાશ્મિરકંકુમપ્રિયા	૪૩૫. કૃપાવતી	૪૩૬. કુંડલિની
૪૩૭. કુન્ડલાકારશાયિની	૪૩૮. કર્કશા	૪૩૯. કોમલા	૪૪૦. કાષ્ઠા
૪૪૧. કૌલિકી	૪૪૨. કુલબાલિકા	૪૪૩. કાલચકધરા	૪૪૫. કાલિકા
૪૪૬. કાવ્ય કારિકા	૪૪૭. કવિપ્રિયા	૪૪૮. કૌશામ્બી	૪૪૯. કારિણી
૪૫૦. કોષવર્દ્ધિની	૪૫૧. કુશાવતી	૪૫૨. કિરાલાભા	૪૫૩. કોશસ્થા
૪૫૪. કાન્તિવર્દ્ધિની	૪૫૫. કાદમ્બી	૪૫૬. કોશધરા	૪૫૭. કોશાક્ષી

jainuniversity.org

૪૫૮. કોશવાસિની	૪૫૯. કાલિધ્ની	૪૬૦. કાલહનની	૪૬૧. કૌમારી
૪૬૨. કુલજા	૪૬૩. કૃતિ	૪૬૪. કૈવલ્યદાયિની	૪૬૫. કેકા
૪૬૭. કાલવર્જિની	૪૬૮. કલંકરહિતા	૪૬૯. કન્યા	૪૭૦. કરુણાલયવાસિની
૪૭૧. કર્પુરામોદિનિ:શ્વાસા	૪૭૨. કામબીજવતી	૪૭૩. કલી	૪૭૪. કુલીના
૪૭૫. કુન્દપુષ્પાભા	૪૭૬. કુર્કુટૌરગવાહિની	૪૭૭. કલિપ્રિયા	૪૭૮. કામબાણા
૪૭૯. કમઠોરપરિશાયિની	૪૮૦. કઠોરા	૪૮૧. કઠિના	૪૮૨. ક્રૂરા
૪૮૩. કન્દલા	૪૮૪. કદલીપ્રિયા	૪૮૫. ક્રોધિની	૪૮૬. ક્રોધરૂપા
૪૮૭. ચકર્હુંકારવર્તિની	૪૮૮. કમ્બોજિની	૪૯૦. કોદંડકરધારિણી	૪૯૧. કુહુક્રીડાવતી
૪૯૨. ક્રીડા	૪૯૩. કુમારનંદદાયિની	૪૯૪. કુતૂહલા	૪૯૫. કેતુરૂપા
૪૯૬. કેતકી	૪૯૭. કમલાસના	૪૯૮. કોપિની	૪૯૯. કોપરૂપા
૫૦૦. કુસુમાવાસવાસિની	૫૦૧. સરસ્વતી	૫૦૨. શરણ્યા	૫૦૩. સહસ્રાક્ષી
૫૦૪. સરોજગા	૫૦૫. શિવા	૫૦૬. સતિ	૫૦૭. સુધારુપા
૫૦૮. શિવમાયા	૫૦૯. સુતા	૫૧૦. શુભા	૫૧૧. સુભેધા
૫૧૨. સુમુખી	૫૧૩. શાંતા	૫૧૪. સાવિત્રી	૫૧૫. સાયંગામિની
૫૧૬. સુરોતમા	૫૧૭. સુપર્ણા	૫૧૮. શ્રીરુપા	૫૧૯. શાસ્ત્રશાલિની
૫૨૦. શાન્તિ	૫૨૧. સુલોચના	૫૨૨. સાધ્વી	૫૨૩. સિદ્ધસાધ્યા
૫૨૪. સુધાત્મિકા	૫૨૫. શારદા	૫૨૬. સરલા	૫૨૭. સારા
૫૨૮. સુવેણી	૫૨૯. સુયશ:પ્રદા	૫૩૦. શંકરી	૫૩૧. શમિતા
૫૩૨. શુદ્ધા	૫૩૩. શક્રમાન્યા	૫૩૪. શુભંકરી	૫૩૫. સુધાહારરતા
૫૩૬. શ્યામા	૫૩૭. શીમા	૫૩૮. શીલવતી	૫૩૯. શરા
૫૪૦. શીતલા	૫૪૧. સુભગા	૫૪૨. સર્વા	૫૪૩. સુકેશી
૫૪૪. શૈલવાસિની	૫૪૫. શાલિની	૫૪૬. શાક્ષિણી	૫૪૭. સીતા
૫૪૮. સુભિક્ષા	૫૪૯. શિવપ્રેયસી	૫૫૦. સુવર્ણા	૫૫૧. શોણવર્ણા
૫૫૨. સર્વા	૫૫૩. સુરસુંદરી	૫૫૪. શક્તિ	૫૫૫. સ્તુપા
૫૫૬. સારિકા	૫૫૭. સેવ્યા	૫૫૮. શ્રિયા	૫૫૯. સુજનાર્ચિતા
૫૬૦. શિવદુતિ	૫૬૧. શ્વેતવર્ણા	૫૬૨. શુભ્રાભા	૫૬૩. અશુભનાશિકા
૫૬૪. સિંહિકા	૫૬૫. સકલા	૫૬૬. શોભા	૫૬૭. સ્વામિની
૫૬૮. શિવપોષિણી	૫૬૯. શ્રેયસ્કરી	૫૭૦. શ્રેયસી	૫૭૧. શૌરી
૫૭૨. સૌદામિની	૫૭૩. શુચા	૫૭૪. સૌભાગિની	૫૭૫. શોષિણી
૫૭૬. સસરભી	૫૭૭. શ્રૃંગારિણી	૫૭૮. સત્યવક્તા	૫૭૯. શ્વેતાતપત્રધારિણી
૫૮૦. સિદ્ધાર્થા	૫૮૧. શીલભૂષણા	૫૮૨. સત્યાર્થિની	૫૮૩. સંધ્યાભા
૫૮૪. શચી	૫૮૫. સત્કૃતી	૫૮૬. સિદ્ધિદા	૫૮૭. સંહારકારિણી
૫૮૮. સિંહી	૫૮૯. સપ્તર્ચિ	૫૯૦. સકલાર્થદા	૫૯૧. સફલા
૫૯૨. સત્યા	૫૯૩. સિંદુરવર્ણાભા	૫૯૪. સારંગા	૫૯૫. સુતરા
૫૯૬. સુયોગિ	૫૯૭. સુગન્ધા	૫૯૮. સુમન:પ્રિયા	૫૯૯. સૌરભી

jainuniversity.org

૬૦૦. સિન્દૂરતિલકપ્રિયા	૬૦૧. ભવનેશ્વરી	૬૦૨. ભૂષણા	૬૦૩. ભૂવના
૬૦૪. ભૂમિપપ્રિયા	૬૦૫. ભૂમિગર્ભા	૬૦૬. ભૂપવંધા	૬૦૭. ભુંજગેશપ્રિયા
૬૦૮. ભુજંગામ્બિકા	૬૦૯. ભુજંગભૂષણા	૬૧૦. ભોગા	૬૧૧.ભુજંગાકારશાયિની
૬૧૨. ભગા	૬૧૩. ભવભીતિહારા	૬૧૪. ભાગ્યા	૬૧૫. ભીમાટ્ટહાસિની
૬૧૬. ભારતી	૬૧૭. ભવતી	૬૧૮. ભોગા	૬૧૯. ભગિની
૬૨૦. ભોગમંદિરા	૬૨૧. ભદ્રિકા	૬૨૨. ભદ્રરૂપા	૬૨૩. ભૂતાત્મા
૬૨૪. ભૂતભંજિની	૬૨૫. ભવાની	૬૨૬. ભૈરવી	૬૨૭. ભીમા
૬૨૮. ભામિની	૬૨૯. ભ્રમનાશિની	૬૩૦. ભુજંગિની	૬૩૧. ભુશુંણ્ડી
૬૩૨. ભેદિની	૬૩૩. ભૂમિ	૬૩૪. ભૂષણા	૬૩૫. ભિન્ના
૬૩૬. ભાગ્યવતી	૬૩૭. ભાષા	૬૩૮. ભોગિની	૬૩૯. ભોગવલ્લભા
૬૪૦. ભૂરિદા	૬૪૧. ભુક્તિદા	૬૪૨. ભુક્તિગ્રાહ્યા	૬૪૩.ભવસાગરતારિણી
૬૪૪. ભાસ્વતી	૬૪૫. ભાસ્વરા	૬૪૬. ભૂતા	૬૪૭. ભૂતિદા
૬૪૮. ભૂવર્દ્ધિની	૬૪૯. ભાગ્યદા	૬૫૦. ભોગ્યદા	૬૫૧. ભોગ્યા
૬૫૨. ભાવિની	૬૫૩. ભવનાશિની	૬૫૪. ભિક્ષણા	૬૫૫. ભટ્ટારિકા
૬૫૬. ભીરા	૬૫૭. ભ્રામરી	૬૫૮. ભ્રમરી	૬૫૯. ભવા
૬૬૦. ભટ્ટિની	૬૬૧. ભાણ્ડદા	૬૬૨. ભાણ્ડા	૬૬૩. ભાલ્લાકી
૬૬૪. ભૂરિભંજિની	૬૬૫. ભૂમિગા	૬૬૬. ભૂમિદા	૬૬૭. ભાષા
૬૬૮. ભક્ષિણી	૬૬૯. ભૃગુભંજિની	૬૭૦. ભારાક્રાન્તા	૬૭૧. ભૂમિભૂષા
૬૭૨. ભજિની	૬૭૩. ભૂમિપાલિની	૬૭૪. ભદ્રા	૬૭૫. ભગવતી
૬૭૬. ભર્ગા	૬૭૭. વત્સલા	૬૭૮. ભાગ્યશાલિની	૬૭૯. ખેચરી
૬૮૦. ખડ્ગહસ્તા	૬૮૧. ખંડિની	૬૮૨. ખલમર્દિની	૬૮૩. ભગવાંગધારિણી
૬૮૪. ખટ્વા	૬૮૫. ખડ્વા	૬૮૬. ખગવાહિની	૬૮૭. ષટ્ચક્રભેદિની
૬૮૮. ખ્યાતા	૬૮૯. ખગપૂજ્યા	૬૯૦. ખગેશ્વરી	૬૯૧. લાંગુંલી
૬૯૨. લેખા	૬૯૩. લેખા	૬૯૪. લેખિની	૬૯૫. લલિતાલતારી
૬૯૭. લક્ષ્મીવતી	૬૯૮. લક્ષ્યા	૬૯૯. લાભદા	૭૦૦. લોભવર્જિતા
૭૦૧. લીલાવતી	૭૦૨. લીલામાત્રા	૭૦૩. લોહમુદ્રા	૭૦૪. લિપિપ્રિયા
૭૦૫. લોકેશ્વરી	૭૦૬. લોકમાત્રા	૭૦૭. લબ્ધિ	૭૦૮. લોકાન્તપાલિની
૭૦૯. લીલા	૭૧૦. લીલાંગદા	૭૧૧. લોલા	૭૧૨. લાવણ્યાદા
૭૧૩. લલિતાર્થિની	૭૧૪. લોભદા	૭૧૫. લોભઘ્ની	૭૧૬. લંબિની
૭૧૭. નિલંકા	૭૧૮. લક્ષણા	૭૧૯. લક્ષ્યવર્જિતા	૭૨૦. ઉમા
૭૨૧. ઉર્વશી	૭૨૨. ઉદીચી	૭૨૩. ઉદ્યોતા	૭૨૪. ઉદ્યોતકારિણી
૭૨૫. ઉદારિણી	૭૨૬. ઉદ્ધારણ્યા	૭૨૭. ઉદ્ભિજ્યા	૭૨૮. દિક્વાસિની
૭૨૯. ઉદાહારા	૭૩૦. ઉત્તમ	૭૩૧. ઉત્તમા	૭૩૨. ઔષધિ
૭૩૩. ઉદધિતારિણી	૭૩૪. ઉત્તરોત્તરા	૭૩૫. ઉત્તરવાહિની	૭૩૬. ઉદ્ધરા

jainuniversity.org

૭૩૭. ઉદ્ધરનિવાસીની	૭૩૮. ઉત્કીલિની	૭૩૯. કિલોલિલલીની	૭૪૦ ઉત્કીર્ણા
૭૪૧. ઉત્કરસર્પિણી	૭૪૨. ૐકાર	૭૪૩. ૐકારરૂપા	૭૪૪. અંબિકા
૭૪૫. અંબરચારિણી	૭૪૬. મોઘાશાપૂર્ણ	૭૪૭. અનન્તાજ્ઞ	૭૪૮. અણિમાદિગુણસંયુક્તા
૭૪૯. અનાદિનિધના	૭૫૦. અનન્તા	૭૫૧. કોદંડ-પરિહાસિની	૭૫૨. અર્પણા
૭૫૩. અર્થા	૭૫૪. બિન્દુધરા	૭૫૫. આલોકા	૭૫૬. અલલ્યાલિવાંગના
૭૫૭. આનન્દા	૭૫૮. આનન્દદા	૭૫૯. લોકા	૭૬૦. લજ્જા
૭૬૧. સિદ્ધિપ્રદાયિકા	૭૬૨. અવ્યક્તા	૭૬૩. અસ્રમધી	૭૬૪. મૂર્તિ
૭૬૫. અજીર્ણા	૭૬૬ અજીર્ણહારિણી	૭૬૭. અહિકૃત્યા	૭૬૮. અજાજારા
૭૬૯. અરજસા	૭૭૦. અર્હુંકારા	૭૭૧. અરાતી	૭૭૨. આન્તિદા
૭૭૩. અનુરૂપા	૭૭૪. અર્થમૂલા	૭૭૫. કીડા	૭૭૬. કૈરવા
૭૭૭. પાલિની	૭૭૮. અનેકા	૭૭૯. અભેધા	૭૮૦. આકાશગામિની
૭૮૧. અનન્તરા	૭૮૨. આરાધિતા	૭૮૩. આધારા	૭૮૪. આશુગા
૭૮૫. અચ્છેદ્યા	૭૮૬. ગંધારિણી	૭૮૭. અલકા	૭૮૮. અલંબના
૭૮૯. અલંધ્યા	૭૯૦. સીતા	૭૯૧. શિખરધારિણી	૭૯૨. આકર્ષણા
૭૯૩. અધરા	૭૯૪. રાગા	૭૯૫. મંદા	૭૯૬. મોદાવરિણી
૭૯૭. અહિનાથા	૭૯૮. અહિપ્રિયા	૭૯૯. અહિપ્રાણા	૮૦૦. અહોશ્વરી
૮૦૧. ત્રિનેત્રા	૮૦૨. ત્ર્યમ્બિકા	૮૦૩. તંત્રી	૮૦૪. ત્રિપુરા
૮૦૫. ત્રિપુરભૈરવી	૮૦૬. ત્રિપુષ્ઠા	૮૦૭. ત્રિફણા	૮૦૮. તારા
૮૦૯. તોતલા	૮૧૦. ત્વરિતા	૮૧૧. અતુલા	૮૧૨. તપ:પ્રિયા
૮૧૩. તાપસી	૮૧૪. તપોનિષ્ઠા	૮૧૫. તપસ્વિની	૮૧૬. ત્રૈલોક્યદીપિકા
૮૧૭. ત્રેધા	૮૧૮. ત્રિસંધ્યા	૮૧૯. ત્રિપદાશ્રયા	૮૨૦. ત્રિરૂપા
૮૨૧. ત્રિપદીત્રાણા	૮૨૨. તારા	૮૨૩. ત્રિપુરસુંદરી	૮૨૪. ત્રિલોચના
૮૨૫. ત્રિપથગા	૮૨૬. માનાવિમર્દિની	૮૨૭. ધર્મપ્રિયા	૮૨૮. ધર્મદા
૮૨૯. ધર્મિણી	૮૩૦. ધર્મપાલિની	૮૩૧. ધરા	૮૩૨. ધરધરા
૮૩૩. ધારા	૮૩૪. ધાત્રી	૮૩૫. ધર્માંગપાલિની	૮૩૬. ધૌતા
૮૩૭. ધૃતી	૮૩૮. ધુરી	૮૩૯. ધીરા	૮૪૦. ધુનુની
૮૪૧. ધનુર્ધરા	૮૪૨. બ્રહ્માણી	૮૪૩. બ્રહ્મગોત્રા	૮૪૪. બ્રહ્મપાલિની
૮૪૫. બ્રાહ્મણી	૮૪૬. બ્રાહ્મી	૮૪૭. વિદ્યુત્પ્રભા	૮૪૮. વીરા
૮૪૯. વીણા	૮૫૦. વાસવપુજિતા	૮૫૧. ગીતપ્રીયા	૮૫૨. ગર્ભધરા
૮૫૩. ગર્ભદા	૮૫૪. ગજગામિની	૮૫૫. ગંગા	૮૫૬. ગોદાવરી
૮૫૭. ગૌરી	૮૫૮. ગાયત્રી	૮૫૯. ગણપાલિની	૮૬૦. ગૌચારી
૮૬૧. ગોમતી	૮૬૨. ગુર્વા	૮૬૩. અગાધા	૮૬૪. ગુહા
૮૬૫. ગાંધારિણી	૮૬૬. ગરીયસી	૮૬૭. ગુણો	૮૬૮. ગરિષ્ઠા
૮૬૯. ગરમર્દિની	૮૭૦. ગંભીરા	૮૭૧. ગુરુરૂપા	૮૭૨. ગીતા
૮૭૩. ગર્વાપહારિણી	૮૭૪. ગૃહિણી	૮૭૫. ગ્રાહિણી	૮૭૬. ગૌ

૮૭૭. ગંધારી	૮૭૮. ગંધવાસિની	૮૭૯. ગરુડી	૮૮૦. ગ્રસિની
૮૮૧. ગઢાજ્ઞ	૮૮૨. ગૌહિની	૮૮૩. ગુણદાયિની	૮૮૪. ચક્રમધ્યા
૮૮૫. ચક્રધરા	૮૮૬. ચિત્રિણી	૮૮૭. ચિત્રરૂપિણી	૮૮૮. ચર્ચિરી
૮૮૯. ચતુરા	૮૯૦. ચિત્રા	૮૯૧. ચિત્રમાયાય	૮૯૨. ચતુર્ભુજા
૮૯૩. ચન્દ્રભા	૮૯૪. ચન્દ્રવર્ણા	૮૯૫. ચક્રિણી	૮૯૬. ચક્રધારિણી
૮૯૭. ચક્રાયુધા	૮૯૮. કરધરા	૮૯૯. ચંડી	૯૦૦. ચંડપરાક્રમા
૯૦૧. ચક્રેશ્વરી	૯૦૨. ચિંતા	૯૦૩. ચંચલા	૯૦૪. ચંચલાત્મિકા
૯૦૫. ચન્દ્રલેખા	૯૦૬. ચન્દ્રભાગા	૯૦૭. ચન્દ્રિકા	૯૦૮. ચન્દ્રમંડલા
૯૦૯. ચન્દ્રકાન્તા	૯૧૦. ચન્દ્રમિશ્રા	૯૧૧. ચન્દ્રમંડલવર્તિની	૯૧૨. ચતુ:સમુદ્રપારા
૯૧૩. ચતુરાશ્રમવાસિની	૯૧૪. ચતુર્મુખી	૯૧૫. ચન્દ્રમુખી	૯૧૬. ચતુવર્ણફલપ્રદા
૯૧૭. ચિતસ્વરૂપા	૯૧૮. ચિદાનન્દા	૯૧૯. ચિંતામણી	૯૨૦. ચિરંતની
૯૨૧. ચન્દ્રહાસા	૯૨૨. ચામુંડા	૯૨૩. ચેતના	૯૨૪. ચૌરવર્જિની
૯૨૫. ચૈત્યપ્રિયા	૯૨૬. ચૈત્યલીલા	૯૨૭. ચિંતિતાર્થફલપ્રદા	૯૨૮. હ્રીઁરૂપા
૯૨૯. હંસગામિની	૯૩૦. હાકિની	૯૩૧. હિંગુલાહીના	૯૩૨. હિતા
૯૩૩. હલધરા	૯૩૪. હાલા	૯૩૫. હારા	૯૩૬. હંસવર્ણા
૯૩૭. હર્ષદા	૯૩૮. હિમાની	૯૩૯. હરિતા	૯૪૦. હીરા
૯૪૧. હર્ષિણી	૯૪૨. હરિમર્દિની	૯૪૩. ગોપિની	૯૪૪. ગૌરગીતા
૯૪૫. ગિરા	૯૪૬. ગીતા	૯૪૭. દુર્ગા	૯૪૮. દુર્લલિતા
૯૪૯. દામિની	૯૫૦. દીર્ધિકા	૯૫૧. દુગ્ધા	૯૫૨. દુર્ગમા
૯૫૩. દુર્લભોધ્યા	૯૫૪. દ્વારિકા	૯૫૫. દક્ષિણા	૯૫૬. દક્ષા
૯૫૭. દીક્ષા	૯૫૮. અતિપુજિતા	૯૫૯. દમયંતી	૯૬૦. દાનવતી
૯૬૨. દીપ્રા	૯૬૩. દીવાગતા	૯૬૪. દરિદ્રહારી	૯૬૫. વૈરિહરા
૯૬૬. દારા	૯૬૭. દુર્ગતિનારિની	૯૬૮. દર્પ્દની	૯૬૯. દયદારા
૯૭૦. દર્શિની	૯૭૧. દર્શનપ્રિયા	૯૭૨. વૃષાપ્રિયા	૯૭૩. વૃષભા
૯૭૪. વૃષારૂઢા	૯૭૫. પ્રબોધિની	૯૭૬. સુક્ષ્મા	૯૭૭. સુક્ષ્મગતિ
૯૭૮. શ્લક્ષ્ણા	૯૭૯. ઘનમાલા	૯૮૦. ઘનધ્વાની	૯૮૧. છાયા
૯૮૨. છત્રચ્છવી	૯૮૩. ક્ષીરા	૯૮૪. ક્ષીરદા	૯૮૫. ક્ષેત્રરક્ષિણી
૯૮૬. અમરાત્મા	૯૮૭. અતિરાત્રિ	૯૮૮. રંગિની	૯૮૯. રતિદારૂપા
૯૯૦. સ્થૂલા	૯૯૧. સ્થૂલતરા	૯૯૨. સ્થૂલી	૯૯૩. સ્થંડિલશયા
૯૯૪. સ્થંડિલવાસિની	૯૯૫. સ્થિરા	૯૯૬. સ્થાનવતિ	૯૯૭. દેવી
૯૯૮. ઘના	૯૯૯. ઘનઘોરનિનાદિની	૧૦૦૦. ક્ષેમંકારી	૧૦૦૧. ક્ષેમવતિ
૧૦૦૨. ક્ષેમદા	૧૦૦૩. ક્ષેમવર્દ્ધિની	૧૦૦૪. શૈલૂષરૂપિણી	૧૦૦૫. શિષ્ટા
૧૦૦૬. સંસારાર્ણવતારિણી	૧૦૦૭. સદાસહાયિની	૧૦૦૮. પરમેશ્વરી	

માતાજીના નામ સ્મરણ માત્રથી બધી જ ઈચ્છિત વસ્તુઓની પ્રાપ્તિ થાય છે માટે ૧૦૦૮ નામ કમ સે કમ એક વાર અવશ્ય લેવા નામ મંત્ર સ્વરૂપ ગણાય છે.

શ્રી પદ્માવતી માતનું મંત્રયુક્ત સ્તોત્ર

ૐ નમો ભગવતે શ્રી પાર્શ્વનાથ ધરણેન્દ્ર સહિતાય પદ્માવતી સહિતાય, સર્વ લોકહૃદયાનન્દકારિણી, ભૃંગીદેવી સર્વસિદ્ધિ વિદ્યા–વિદ્યાયિની, કાલિકા સર્વ વિદ્યામંત્ર યંત્ર મુદ્રા સ્ફેટિનિ કરાલિ સર્વપરદ્રવ્યયોગચૂર્ણમંથિનિ, સર્વવિષપ્રમર્દિની દેવી, અજિતાયા: સ્વકૃત વિદ્યા મંત્ર તંત્ર યોગ ચૂર્ણ રક્ષિણિ, જૃમ્મે પરસૈન્ય મર્દિની, નોમોદાનન્દદાયિની, સર્વરોગનાશિની, સકલ ત્રિભુવનાનન્દ કારિણી, ભૃંગીદેવી સર્વ સિદ્ધિ વિદ્યા વિદ્યાયિની મહામોહીની, ત્રૈલોક્યસંહારકારિણિ, ચામુણ્ડિ ૐ નમો ભગવતી પદ્માવતી સર્વગ્રહ નિવારણી, ફટ્ ફટ્ કમ્પ કમ્પ શીઘ્રં ચાલય (૨) બાહું ચાલય (૨) ગાત્રં ચાલય (૨) પાદં ચાલય (૨) સર્વાઙ્ગં ચાલય (૨) લોલય (૨) ધનુ (૨) કમ્પય કમ્પય સર્વદુષ્ટાન્ વિનાશય (૨) સર્વરોગાન્ વિનાશય (૨) જયે – વિજયે, અજિતે, અપરાજિતે, જમ્ભે મોહે સ્તમ્ભે, સ્તમ્ભિતિ અજિતે હ્રિઁ (૨) હન (૨) દહ (૨) પચ (૨) પાચય (૨) ચલ (૨) ચાલય (૨) આકર્ષય (૨ા આકમ્પ (૨) વિકમ્પય (૨ા ક્ષ્મલ્વ્યૂઁ ક્ષાઁ ક્ષીઁ ક્ષૌઁ ક્ષ: હૂઁ ફટ્ ફટ્ ફટ્ નિગ્રહ તાડય (૨) ક્મ્લ્વ્યૂઁ હૂઁ (૨) ધન (૨) કર (૨) હૂઁ ફટ્ ફટ ૐ શંખ મુદ્રયા ધર (૨) દ્મ્લ્વ્યૂઁ પુરં હૂઁ ફટ્ કઠોરમુદ્રયા મારય (૨) ગ્રાહ્ય (૨) ક્ષ્મલ્વ્યૂઁ હર હર સ્વસ્તિકમુદ્રયા તાડય (૨) દ્મ્લ્વ્યૂઁ પર (૨) પ્રજ્વજલ (૨) પ્રજ્વાલય (૨) ધગ (૨) ધુમાન્ધકારિણિ રાઁ રાઁ પ્રાઁ પ્રોઁ ક્લીઁ હ: (૨) વ: આં નંધાવર્ત મુદ્રયા ત્રાસય (૨). ક્ષ્મલ્વ્યૂઁ શંખચક્રમુદ્રયા છિન્ધિ (૨) ભિન્ધિ (૨) મ્મ્લ્વ્યૂઁ ગ: ત્રિશૂલ મુદ્રયા તાડય (૨) પર વિદ્યાં છેદય (૨) પર મંત્રં ભેદય (૨) બ્રાઁ બ્રીઁ બ્રુઁ બ્રૌઁ બ્ર: સમુદ્રે મજજય (૨) હ્મ્લ્વ્યૂઁ છાઁ છીઁ છૂઁ છૌઁ છ: મંત્રાણિ છેદય છેદય પર સૈન્યં – ઉચ્ચાટય (૨) પર રક્ષાં ક્ષ: ક્ષ: ક્ષ: હૂઁ (૨) ફટ્ ફટ્ પરસૈન્યં વિધ્વંસય (૨) મારય મારય, દારય દારય, વિદારય વિદારય ગતિં સ્તમ્ભય (૨) ભ્મ્લ્વ્યૂઁ ભ્રાઁ ભ્રીઁ ભ્રૂઁ ભ્રૌઁ ભ્રઁ: શ્રવય (૨) શ્રાવય (૨) ટ્મ્લ્વ્યૂઁ ય: પ્રેષય (૨) પં છેદય (૨) દ્વેષય (૨) વિદ્વેષય (૨) સ્મ્લ્વ્યૂઁ સ્રાઁ સ્રીઁ સ્રૂઁ સ્રૌઁ સ્રઁ: શ્રાવય (૨) મમ રક્ષાં રક્ષ (૨) પર મંત્રં ક્ષોભય (૨) છેદય (૨) છેદય ભેદ (૨) ભેદય (૨) સર્વ યંત્રં સ્ફોટય (૨) મં મં મ્મ્લ્વ્યૂઁ મ્રાઁ મ્રીઁ મ્રૂઁ મ્રૌઁ મ્રઁ: જૃમ્ભય (૨) સ્તમ્ભય (૨) દુ:ખય (૨) દુ:ખાય (૨) ખ્મ્લ્વ્યૂઁ ખાઁ ખીઁ ખૂઁ ખૌઁ ખીઁ ખ: ગ્રીવાં ભંજય (૨) મોહય (૨) ત્મ્લ્વ્યૂં ત્રાઁ ત્રીઁ ત્રૂઁ ત્રૌઁ ત્ર: ત્રાસય (૨) નાશય (૨) શોભય (૨) સર્વાઙગં સ્તમ્ભય (૨) ચલ (૨) ચાલય(૨) ભ્રમ (૨) ભ્રામય (૨) ધૂનય (૨) કમ્પય (૨) આકમ્પય (૨) ભ્મ્લ્વ્યૂઁ સ્તમ્ભય (૨) ગમનં સ્તમ્ભય (૨) સર્વભૂતં પ્રમર્દય (૨) સર્વદિશાં બંધય (૨) સર્વ વિઘ્નાન્ છેદ (૨) નિકૃન્તય (૨) સર્વદુષ્ટાન્ નિગ્રાહ્ય (૨) સર્વ યંત્રિણિ સ્ફોટ (૨) સર્વ શ્રુંખલાન્ ત્રોટય (૨) મોટય (૨) સર્વ દુષ્ટાન્ આકર્ષય હમ્લ્વ્યૂઁ હાઁ હ્રીઁ હ્રોઁ હ: શાન્તિં કરુ (૨) તુષ્ટિં કુરુ (૨), પુષ્ટિં કુરુ (૨) સ્વસ્તિં કુરુ (૨) ૐ આઁ ક્રોઁ હીઁ હૌઁ હ્ર: પદ્માવતી આગચ્છ (૨) સર્વભયાત્ મમ રક્ષ (૨) સર્વ સિદ્ધિં કુરુ (૨) સર્વ રોગાન્નાશાય (૨). કિન્નર કિં પુરુષ ગરુડ મહોરગ ગંધર્વ યક્ષ રાક્ષસ ભૂત પ્રેત પિશાચ વેતાલ રેવતી દુર્ગા ચણ્ડી કૂષ્માણ્ડિની ડાકિની, બન્ધં સારય (૨) . સર્વ શાકિની સર્દય, મર્દય, સર્વ યોગિની ગણં ચૂર્ણય (૨) નૃત્ય (૨) ગાય (૨) કલ (૨) કિલિ (૨) હિલિ (૨) મિલિ, (૨) ચુલુ (૨) મુલુ (૨) કુલુ (૨) કુરુ (૨) અસ્માકં વરદે! પદ્માવતી હન (૨) દહ (૨) પચ (૨) સુદર્શનચક્રેણ છિન્ધિ (૨) હ્રિઁ (૨) ક્લીઁ પ્લીઁ પ્લૈઁ પ્લૈઁ હ્રાઁ હ્રીઁ શ્રૂઁ હ્રૂઁ ભૂઁ ખૂઁ સ્ફૂઁ હ્રૂઁ ગ્રીઁ પ્રીઁ શ્રાઁ ત્રાઁ ત્રીઁ હ્રાઁ હ્રીઁ પ્રાઁ પ્રીઁ પ્રૂઁ પ્ર: પદ્માવતી ધરણેન્દ્રમાજાપયતિ સ્વાહા.

(આ પદ્માવતી માતાનું મંત્રયુક્ત સ્તોત્ર બોલવાથી સિદ્ધ થશે પછી નિત્ય ત્રણવાર બોલવું. સર્વકાર્યની સિદ્ધિ થાય છે. ભૂત–પ્રેતાદિની વ્યાધિ નષ્ટ થાય છે.)

પદ્માવતી દેવી સ્વરૂપ

શરીર	:	જૈનમતમાન્ય પાંચ પ્રકારના શરીરમાંથી દેવભવ પ્રાયોગ્ય વૈક્રિય શરીરના ધારક છે. અનેક રૂપો કરી શકે છે.
વર્ણ	:	દેવીના શરીરનો વર્ણ રક્ત છે. તે સૌભાગ્યના ચિહ્નવાળો છે.
આસન	:	હંમેશા પદ્મના આસન ઉપર બીરાજમાન છે.
હાથ	:	ચાર હાથવાળી છે ઉપરના જમણા હથે પાશ છે. નીચે વરદ મુદ્રા છે. ઉપરના ડાબા હાથે અંકુશ છે અને નીચે બીજોરૂં ફળ છે.
નેત્ર	:	ત્રણ નેત્રો છે. અવધિજ્ઞાન ત્રીજું નેત્ર છે.
મુગુટ	:	સુવર્ણ–રત્નજડિત છે. મધ્યમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની મૂર્તિ છે.
પદ્	:	ભવન પતિ નાગરાજ ધરણેન્દ્રની મુખ્ય બે પટ્ટરાણીછે તેમાં તેમનું સ્થાન છે.
છત્ર	:	સાપની ફણાનું
વાહન	:	કુર્કુટ જાતિનો સર્પ છે જેની ફણા કૂકડાના માથાપરના માંજર જેવી હોય તે કુર્કુટ (કુક્કટ) સર્પ કહેવાય.
કતૃત્વ	:	વિઘ્નોને નગાપાસની જેમ જકડી લેનારી, સાધકને ઉત્તમ વરદાન આપનારી, શત્રુઓને અંકુશમાં રાખનારી, ઈચ્છિત ફળદાયી છે. રક્તવર્ણ સામાન્યથી સૌભાગ્યનું ચિન્હ છે. માટે સૌભાગ્યદાયી છે.
આયુષ્ય	:	અસંખ્ય વર્ષના મધ્યમ આયુષ્યવાળી છે.
ભવ	:	એકાવતારી છે અથવા અલ્પભવમાં મોક્ષમાં જશે.
દર્શન	:	નિર્મલ સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થયું છે.
સ્થાન	:	જૈન મતે દેવોની ચાર જાતિ છે. તેમાંથી ભવનપતિ જાતિમાં તેનું સ્થાન છે.
પટ્ટરાણી	:	ધરણેન્દ્રનાગરાજની મુખ્ય બે પટ્ટરાણી છે. (૧) પદ્માવતી અને (૨) વૈરુટ્યા
નામ	:	શાશ્વત હોવાથી દરેક કાળમાં પદ્માવતી વગેરે નામની દેવી રહેશે.

મંત્ર જાપ અને જાણકારી

પ્રભાવિક પાર્શ્વનાથ પ્રભુના તથા રાજરાજેશ્વરી પદ્માવતી માતાજીના મંત્રો વગેરેની સાધના જેટલી સરળ છે. તેટલી કઠિન પણ છે. શ્રદ્ધા તેમજ વિધિપૂર્વક જાપ કરવાથી શીઘ્ર મંત્ર સિદ્ધ થશે. દરેક મંત્ર સાધનાની વિધિ બતાવેલ છે. પરંતુ દરેક મંત્ર જાપ વખતે સર્વત્ર એક નિયમ છે, સ્નાનાદિથી શુદ્ધ થઈને જાપ માટે બેસવું તથા સકલીકરણ સંકલ્પ આહ્વાન વગેરે કરવા દ્વારા જાપ અનુષ્ઠાન કરવું.

દરેક જાપની સામાન્ય વિધિ:

(૧) સ્નાન કરવું, *(૨) શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરવાં.*

(૩) શુદ્ધ ભૂમિ પર બેસવું. *(૪) બેસવા માટે ઊનનું આસન શ્રેષ્ઠ છે જેનાથી દુ:ખોનો નાશ થાય છે.*

(૫) બતાવેલ દિશા, આસન, દિવસ વગેરે ધ્યાનમાં રાખવા બાકીની બધી વિધિઓ ગુરુગમથી જાણી લેવી.

શ્રી પાર્શ્વનાથપ્રભુની આરાધના માટે... વદ ૧૦, પુનમ, ગુરુવાર, વિશાખા નક્ષત્ર, સફેદ વસ્ત્ર વગેરે ઉત્તમ છે.

શ્રી પાર્શ્વપ્રભુના જાપના મંત્રો :

૧) ૐ હ્રીઁ શ્રીઁ અહઁ શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

વિધિ : આ મંત્રની રોજ એક માળા ગણવાથી ઈચ્છિતની પ્રાપ્તિ થાય છે.

૨) ૐ હ્રીઁ શ્રીઁ અહઁ ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી પરિપૂજિતાય શ્રી શંખેશ્વરા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

વિધિ : આ મંત્રની રોજ એક માળા ગણવાથી સુખશાંતિ સમાધિ પ્રાપ્ત થશે.

શ્રી પદ્માવતીની આરાધના માટે...પુનમ, રવિવાર, શુક્રવાર (દેવીનો વાર હોવાથી) લાલ વસ્ત્ર, લાલ માળા, લાલ આસન વગેરે ઉત્તમ છે.

શ્રી પદ્માવતી માતાના મંત્ર જાપો.

૧) ૐ હ્રીઁ પદ્મે નમઃ ।

વિધિ: પ્રતિદિન ૧૦૮ જાપ કરવાથી સર્વત્ર વિજય પ્રાપ્ત થાય છે.

૨) ૐ હ્રીઁ શ્રીઁ ક્લીઁ બ્લૂઁ ઐં પદ્માવત્યૈ નમઃ ।

વિધિ : આ સર્વકાર્ય માટે સિદ્ધ મંત્ર છે. નવરાત્રિમાં ૧૧૦૦૦ જાપ કરી સિદ્ધ કરી લેવો.

પ્રયોગ : કોઈ પણ કાર્યની સિદ્ધિ કરવી હોય ત્યારે મંત્રનું ૨૧ વખત સ્મરણ કરવાથી કાર્ય સિદ્ધ થાય છે.

૩) ૐ પદ્માવતી પદ્મકુંશી વજ વજ્રકુંશી પ્રત્યક્ષં ભવતુ ભવતુ સ્વાહા

વિધિ: આ મંત્ર ૨૧ દિવસમાં રોજ બે હજાર અર્ધરાત્રિમાં દીપ સાથે ગણવાથી મંત્ર સિદ્ધ થશે.

પ્રયોગ : પછી રોજ એક માળાનો જાપ કરવો લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થશે.

૫) ૐ નમો ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી સહિતાય હ્રીઁ શ્રીઁ જાઁ ક્ષાઁ ક્ષીઁ દ્રીઁ દ્રૌઁ નમઃ ।

વિધિ: પૂર્વ દિશા તરફ મુખ કરીને સફેદ માળાની ૨૮ દિવસ સુધી રોજ ૧૦૦નો જાપ કરવો તથા સફેદ સરસવ મરક અને ભી થી દશાંગ હોમ આપવો તેથી પ્રગતિ પ્રાપ્તિ થાય છે.

૬) ૐ હ્રીઁ એઁ ક્લીઁ શ્રીઁ હ્રીઁ શ્રીઁ મહાલક્ષ્મી પદ્માવત્યૈ નમઃ ।

વિધિ : પ્રાતઃ કાલમાં ૮૧ દિવસ સુધી એક માળા ગણવાથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થશે.

૭) ૐ પદ્માવતી પદ્મનેત્રે પદ્માસને લક્ષ્મીદાયિની વાંછાપુરણી ઋદ્ધિં સિદ્ધં જયં જયં કુરૂ કુરૂ સ્વાહા.

વિધિ : ત્રિકાળ રોજ એક માળા ગણવાથી રિદ્ધિ, સિદ્ધિ, સમૃદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે. દુશ્મન ઉપર વિજય પ્રાપ્ત થાય છે.

૮) ૐ ક્રૌઁ હ્રીઁ ઐઁ કલીઁ હ્રીઁ પદ્માવત્યૈ નમઃ

વિધિ : શુભ દિવસે સવા લાખ જાપ કરવાથી સિદ્ધ થશે. પછી રોજ ૧૦૮ વખત સ્મરણ. ધારેલા બધા કાર્ય સફળ થશે.

પદ્માવતી માતાજીની પ્રાર્થના

(રાગ : મૈત્રી ભાવનું પવિત્ર ઝરણું મુજ હૈયામાં)

માતા પદ્માવતી નીરખી તુજને, હરખે હૈયુ મારું રે,
દર્શન કરતાં દુખડાં જાવે, દુર્ગતી દૂર થાય રે... ૧.
મહિમા તારો સકળ જગતમાં, નરનારી સૌ ગાવે રે,
વિઘ્ન વિહારે વાંછિત પૂરે, જય જય મંગલ થાવે રે... ૨.
મંગલમૂર્તિ તારી શોભે, પદ્મ નેત્ર સમ પ્યારી રે,
ચાર ભુજાથી ભીડ જ ભાંગે, ફણીધર શોભા ન્યારી રે... ૩.
શ્રિ પાર્શ્વપ્રભુની શાસન સેવિકા, જૈન શાસન રખવાલી રે,
નરોડામાં આપ બીરાજો, પ્રીતિ પાવનકારી રે... ૪.
હૈયે હેત–ભરીને સાચે, આશિષ ઉરની દેજો રે,
કૃપા કરી કરૂણા વરસાવો, પાપ સકળ મીટાવો રે... ૫.
હાથમાં અંકુશ, પાશ બંધને, પાશબંધને કમલ બીજોરૂ સાથે રે,
રક્તવર્ણશી પ્રતિમા પ્યારી,
શ્રી અજીત આતમ મંગલ માગે રે... ૬.

પદ્માવતી માતાજીની સ્તુતિ

પદ્માવતી ભગવતી મૂર્તિ નિહાળી, આનંદ મંગળ ભયો સવિ દુઃખ ટાળી;
અદ્‌ભુત જ્યોતિ ઝલકે નયને તુમારી, વંદુ સદા સુખ કરી જયકાર કારી. ૧.
ભદ્રાસના ચઉકરા ફણિ ધારનારી, સર્પોપરી સ્થિતિ કરી પ્રભાવશાલી;
ધરણેન્દ્ર અગ્ર મહિષી જગ શોભનારી; શ્રી પાર્શ્વ ભક્ત જનનાં અધ કાપનારી ૨.

પદ્માવતી દેવીની આરતી

(જય જય જય આરતી આદિ જિણંદા)

દેવી પદ્માવતી આરતી તુમારી, મંગલકારી જય જગકારી ૧.
પાર્શ્વપ્રભુ છે શિરપર તાહરે, ભક્તિ કરતા ભક્તોને તારે. ૨.
ઉજ્જવલ વરણી મૂરતિ શું સોહે, નીરખી હરખી સહુજન મોહે. ૩.
કુર્કુટ સર્પના વાહને બેઠી, ભદ્રસને તું શોભે છે રૂડી. ૪.
સપ્તફણા શોભે મનોહારી, નયન મનોહર પરિકરધારી. ૫.
કમલ પાશાંકુશ ફળ રૂડું સંગે, ચાર ભૂજામાં કલામય અંગે. ૬.
વિવિધ સ્વરૂપે ભિન્ન ભિન્ન નામે, જગ સહુ પૂજે ઈષ્ટ સિદ્ધિ કામે. ૭.
જૈન શાસનની છો રખવાલી, કલિકાલે તું ઝાક ઝમાલી. ૮.
શ્રદ્ધા ભક્તિ પ્રેમના દોરે, અંતરથી તને બાંધી જોરે. ૯.
તારી સેવાથી દુર્ગણો જલશે, તારી કૃપાથી સદ્‌ગુણો ખીલશે. ૧૦.

શીઘ્ર કલા તું સંકટ ટાળે, વિઘ્ન વિદારે વાંછિત આલે. ૧૧.

તારા ચરણોમાં મસ્તક મારૂં, ઢાળી કરૂં હું પ્રાર્થના ચારૂં; ૧૨.

ધરણેન્દ્ર દેવના દેવી છો ન્યારા, પાર્શ્વ ભક્તોના દુ:ખ હરનારા ૧૩.

નરોડા નગરે પાર્શ્વનાથ શિખરે, દર્શન કરતાં દુ:ખ સહુ વિસરે. ૧૪.

ધર્મ પ્રતાપી આશિષ દેજો, 'સુયશ' સિદ્ધિને મંગલ કરજો. ૧૫.

શ્રી વૈરૂટ્યા દેવી

ભૂતકાળના પૃષ્ઠો ફેરવતા જઈએ તો અસંખ્ય વર્ષ પહેલા પદ્મીની ખંડમાં પદ્મપ્રભ રાજાને પદ્માવતી નામે એક રાણી હતી. તે નગરમાં પદમશી શેઠ અને પદ્મયશા શેઠાણી રહેતા હતાં. અન શેઠને પદ્મકુમાર નામે પુત્ર હતો વૈરૂટ્યા નામની શ્રેષ્ઠી કન્યા સાથે તેના લગ્ન થયા. તે સુશીલ અને ધર્માનુરાગી હતી તેને સાસુ તરફથી ખુબ ત્રાસ સહન કરવો પડતો હતો. સગર્ભા બનેલી વૈરૂટ્યાને ત્રણ માસનો ગર્ભ થતા દૂધપાકના ભોજનનો દોહદ ઉત્પન્ન થયો. પણ સાસુના ભયથી અપૂર્ણ રહ્યો. એક વખત વિહાર કરતા આચાર્ય નંદિલસૂરિ તે નગરમાં પધાર્યા. સાસુના ત્રાસથી ત્રસ્ત વૈરૂટ્યાએ પોતાનું વ્યથિત હૃદય પૂ. આચાર્ય ભગવંત પાસે ઠાલવ્યું. આચાર્ય ભગવંતે ક્ષમાનો ધર્મ અને તપધર્મની આરાધનાનો મર્મ સમજાવ્યો.

ચૈત્રી પૂનમના દિવસે વૈરૂટ્યાએ પુંડરિક તપનો ઉપવાસ કર્યો, બીજે દિવસે તેની સાસુએ ઉધાપનમાં સાધર્મિક ભક્તિ કાજે દૂધપાક બનાવ્યો. તપેલાને ચોટેલો છેલ્લો દૂધપાક વૈરૂટ્યાને ખાવા આપ્યો. દૂધપાકને લઈને તળાવે ગઈ. દૂધપાક કિનારે મૂકીને પાણીમાં પગ ધોવા ગઈ. તેટલામાં આલિંજર નામની નાગરાણી આવીને દૂધપાક પીને પાતાળમાં ચાલી ગઈ. તળાવમાંથી બહાર આવી દૂધપાક ન દેખાતા તે ખિન્ન થઈ પરંતુ જેને દૂધપાક ખાધો હોય તેના મનોરથ પૂરા થાય તેવા આર્શીવાદ આપ્યા. તે સાંભળી નાગરાજ પ્રસન્ન થયા. નાગરાજે વૈરૂટ્યાની સાસુને સ્વપ્ન આપી તેનો દોહલાની પૂર્તિ કરવા જણાવ્યું. દોહદ પૂર્ણ થયો અને વૈરૂટ્યાએ નાગદત્ત કુમારને જન્મ આપ્યો. કાળક્રમે સંયમ ભાવમાં ચિત્તને સ્થિર કરીને વૈરૂટ્યાએ પતિ તથા પુત્ર સાથે દીક્ષા લીધી. શુદ્ધ સંયમનું પાલન કરી વૈરૂટ્યા ધરણેન્દ્રની રાણી બની અને પ્રભુ શ્રી પ્રાર્શ્વનાથ સ્વામીનો મહિમા વિસ્તારવા લાગી. આચાર્ય શ્રી નંદિલસૂરિએ મંત્ર ગર્ભિત શ્રી વૈરૂટ્યા દેવી સ્તોત્રની રચના કરી. શ્રી પાર્શ્વનાથના અધિષ્ઠાયક નાગરાજ ધરણેન્દ્રનું સ્થાન અતિ ઊંચુ છે. ઉપરાંત ઉપર બતાવેલા વૈરુટ્યા દેવીનું તથા જયા–વિજયા પદ્માવતી આદિ દેવીઓના ઉલ્લેખો પણ પ્રાપ્ત થાય છે. આ બધાનું સ્વરૂપ નિર્વાણ કલિકા ગ્રંથમાં બતાવેલું છે. આમ વૈરૂટ્યા દેવી તથા પદ્માવતી દેવી મહાન ચમત્કારી આશાપુરણ દેવી તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા છે.

વૈરૂટ્યાને પુંડરીક તપના પ્રભાવથી પુંડરીક – કમળનું આસન અસંખ્ય વરસ માટે પ્રાપ્ત થયું. બંને માતાને કમળના ફૂલ પ્રિય છે. દેવીના નામ શાશ્વત છે. દરેક કાળમાં આ નામ વાળી દેવીઓ મળશે. તેમના ચ્યવન પછી અન્ય પૂણ્યશાલી જીવને તે નામ, સ્થાન વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે. તેઓ પણ પૂર્વના દેવ–દેવીની જેમ બધા જ કાર્ય કરે છે

શ્રી મહાલક્ષ્મી દેવી

ત્રણેય જગત્ પ્રસિદ્ધ લક્ષ્મી (ધન)ની સ્વામીની આ દેવી છે. ધન–પૈસા–મિલ્કત–રોકડ–સોનું–હીરા–વગેરે સર્વ રત્નો, અર્થાત્, સર્વભૌતિક સંપત્તિ આ મહાલક્ષ્મી માતાની આરાધનાથી મળે છે.

આ દેવી એક હજાર પાંખડીવાળા અતિ વિશાળ કમળના મધ્યમભાગે બિરાજે છે. તેઓની સેવામાં પણ હજારો દેવ–દેવીઓ રહેતાં હોય છે. સૂંઢમાં ફુલોની માળા લઈને બે બાજુ બે હાથીઓ ઉભા રહેલા હોય છે.

પ્રત્યેક (૨૪) તીર્થંકરની માતા પ્રભુજી ગર્ભમાં આવે છે. ત્યારે પ્રભુ માતા ઉત્તમોત્તમ ચૌદ સ્વપ્નના રાત્રીના સમયે જોતાં હોય છે. એ ચૌદ સ્વપ્નના પૈકી ચોથા સ્વપ્ને શ્રી મહાલક્ષ્મી માતાનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ પણે જોતાં હોય છે. તેમનું સ્વપ્ન પણ મહામાંગલિક સ્વરૂપ ગણાય છે.

ધન–સંપત્તિ અને લક્ષ્મી એ ક્રમશઃ બળવાન છે સાથે આત્મલક્ષીનું પણ સૂચક છે. જિનશાસનના સૂરિભગવંતોને પણ આચાર્યપદ પ્રાપ્તિ પછી પાંચ પીઠિકા (અનુષ્ઠાનો)ની આરાધના કરવાની હોય છે. તે પૈકી ત્રીજી આરાધનાની શ્રેણી શ્રી મહાલક્ષ્મી દેવીની હોય છે.

આ દેવીની આરાધના ફક્ત ભૌતિક સંપત્તિ માટે જ નથી કરવાની, આત્મિક સંપત્તિ – આત્મલક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરાવવામાં પણ પ્રબળ પ્રેરણા દાયી અને સહાય કરનારી બને છે.

મંત્રઃ ૐ હ્રીં શ્રી મહાલક્ષ્મ્યૈ નમઃ

શ્રી મહાલક્ષ્મી માતાની સ્તુતિ

નમોસ્તુતે મહાલક્ષ્મી મહાસૌખ્ય પ્રદાયીની
સર્વદા દેહિમે દ્રવ્યંઃ દાનાય મુક્તિ હેતવે...
ધનમ ધાન્યમ્ ધરા હર્ષ કીર્તી માયુ યસઃ શ્રિયમ્
તુરંગા નમંદંતીનહ પુત્રન્ઃ મહાલક્ષ્મી પ્રયચ્છ મે
યન્મયા વાંછિતમદેવિ તત્સર્વ સફલં કુરું
નબાહયત્મ કુંકર્માણા સંકટાન્ મે નીવારય.

શ્રી મહાલક્ષ્મી માતાની આરતી

જય જય આરતિ દેવી તુમારી, નિત્ય પ્રણમું હું તુમ ચરણારી. જય ૧.
શ્રી જિનશાસનની રખવાલી, નામ લક્ષ્મીજી જગ સૌખ્યાલી. જય ૨.
સૂરિમંત્રપદની લક્ષ્મીદેવી, સકલ સંઘને સુખ કરેવી. જય ૩.
નીલવટ ટીલડી રત્ન બિરાજે, કાને કુંડલદોય શશી રવિ છાજે. જય ૪.
બાંહ્યો બાજુબંધ બેરખા સોહે, નીલવરણ સહુ જનમન મોહે. જય ૫.
સોવનમય નિત્ય ચૂડી ખલકે, પાયલ ઘુઘરડી ધમ ધમકે. જય ૬.
વાહન કમલ ચડ્યાં બહુ પ્રેમે, તુજ ગુણ પાર ન થાઉં કેમે. જય ૭.

ચુંદડી જડમાં દેહ અતિદીપે, નવસરા હારે જગ સહુ જીપે. જય ૮.

નિતનિત માની આરતિ ઉતારે, રોગ સોગ ભય દૂર નિવારે. જય ૯.

તસુ ઘર પુત્રપુત્રાદિય છાજે, મન વાંછિત સુખ સંપદ રાજે. જય ૧૦.

શ્રી દેવચંદ મુનિ આરતી ગાવે, જય જય મંગલ નિત્ય વધાવે. જય ૧૧.

જૈન શાસનમાં અનેક દેવ-દેવીઓનું સ્વરૂપ અને વર્ણન આવે છે. સમ્યગ્દષ્ટિદેવ-દેવીઓનું સ્થાન અને સ્થાપના શ્રી અરિહંત પરમાત્માથી વિહિત થયેલ સુઅઅચરણા છે. આ વાતની સાક્ષી અનેક આગમગ્રંથો, સ્તોત્રો વગેરેમાં આવે છે. જેમ કે, શ્રી વર્ધમાનવિદ્યામાં જયા, વિજયા, જયંતિ અને અપરાજિતા એ ચાર શાસનરક્ષિકા દેવીઓનું સ્થાન આવે છે.

શ્રી સૂરિમંત્રમાં શ્રી સરસ્વતીદેવીનું, શ્રી લક્ષ્મીદેવીનું, શ્રી ત્રિભુવનસ્વામીનું અને યક્ષરાજ ગણિપીટકનું સ્થાન છે તો નવસ્મરણમાં સંતિકરં, તિજયપહુત્ત અને બૃહત્ શાંતિ આદિ સ્તોત્રોમાં જિનશાસન-માન્ય સોળ વિદ્યાદેવીઓનાં નામ ગૂંથવામાં આવ્યા છે.

આમ, અનેક સમ્યગ્દષ્ટિ દેવ-દેવીઓની હકીકતો અને પ્રાચીન ગ્રંથો અને સ્તોત્રોમાં ગૂંથાયેલી જોવા મળે છે. આ સમ્યગ્દષ્ટિ દેવ -દેવીઓ દ્વારા શ્રી જિનશાસનની રક્ષા તેમ જ અજોડ મહાપ્રભાવના કરાવ્યાના અનેક ઉલ્લેખો ધર્મગ્રંથમાં ઉપલબ્ધ છે.

jainuniversity.org